

BIULETYN

CENTRALNEJ RADY ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

Warszawa, dnia 31 maja 1961 r.

Nr 5

SPIS TREŚCI:

DZIAŁ A

- Poz. 46 — instrukcja Głównego Inspektoratu Ochrony Pracy Centralnej Rady Związków Zawodowych z dnia 28 lutego 1961 r. w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków dotyczących działalności związków zawodowych w dziedzinie inspekcji pracy 74
- „ 47 — instrukcja Głównego Inspektoratu Ochrony Pracy Centralnej Rady Związków Zawodowych z dnia 28 lutego 1961 r. w sprawie zasad współdziałania technicznych inspektorów pracy z zarządami okręgowymi związków zawodowych i WKZZ 75
- „ 48 — instrukcja Głównego Inspektoratu Ochrony Pracy Centralnej Rady Związków Zawodowych z dnia 28 lutego 1961 r. w sprawie zasad i trybu wykonywania przez technicznych inspektorów pracy kontroli przestrzegania ustawodawstwa pracy 75

DZIAŁ B

- Poz. 49 — rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 lutego 1961 r. w sprawie zasad i trybu potrąceń z wynagrodzenia na rachunek grzywny 78
- „ 50 — rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 14 marca 1961 r. w sprawie uzupełnienia tabeli stanowisk pracowników prezydiów rad narodowych 79
- „ 51 — rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 14 marca 1961 r. o zastosowaniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 maja 1958 r. w sprawie ustalenia stanowisk, kwalifikacji i uposażenia pracowników prezydiów rad narodowych do pracowników Głównego Urzędu Statystycznego, zatrudnionych w wojewódzkich inspektoratach badań budżetów rodzinnych 79
- „ 52 — rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 grudnia 1960 r. o komornikach 80
- „ 53 — rozporządzenie Ministra Żeglugi z dnia 24 lutego 1961 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w portach morskich i rzecznych 83

DZIAŁ A

46

**INSTRUKCJA
GŁÓWNEGO INSPEKTORATU OCHRONY PRACY
CENTRALNEJ RADY ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH**

z dnia 28 lutego 1961 r.

w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków dotyczących działalności związków zawodowych w dziedzinie inspekcji pracy.

W związku z uchwałą Nr 357 Rady Ministrów z dnia 13 października 1960 r. w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków (Monitor Polski Nr 80, poz. 367) i w celu dalszego ulepszania i wzmacniania działalności związków zawodowych w dziedzinie inspekcji pracy ustala się, co następuje:

1. Przyjmowanie skarg i wniosków dotyczących działalności technicznej inspekcji pracy należy do starszych inspektorów ochrony pracy CRZZ przy WKZZ, zarządów okręgowych i zarządów głównych związków zawodowych.

2. Skargi i wnioski dotyczące działalności zarządów okręgowych w zakresie nadzoru nad przestrzeganiem ustawodawstwa pracy przyjmują i rozpatrują zarządy główne związków zawodowych.

3. Skargi i wnioski dotyczące działalności starszych inspektorów ochrony pracy CRZZ przy WKZZ przyjmują prezydium WKZZ oraz Główny Inspektorat Ochrony Pracy CRZZ.

4. Przyjęcia obywateli w sprawach skarg i wniosków odbywają się codziennie w godzinach pracy.

5. Skargi i wnioski mogą być wnoszone na piśmie, w drodze telegraficznej lub ustnie do protokołu.

6. Protokół zawierający skargę lub wniosek wniesione ustnie powinien być podpisany przez wnoszącego oraz przez osobę, która protokół sporządziła. Na żądanie wnoszącego należy potwierdzić złożenie skargi lub wniosku.

7. Skargi i wnioski powinny być ewidencjonowane w sposób odróżniający je od pozostałych spraw.

8. Skarga lub wniosek powinny być załatwione przez organ, do którego zostały wniesione.

9. Skargi i wnioski, których dotyczy niniejsza instrukcja, powinny być załatwione w zasadzie w terminie miesięcznym, z tym jednak, że w sprawach skomplikowanych termin ten nie może przekraczać dwóch miesięcy.

10. O załatwieniu skargi lub wniosku należy zawiadomić wnoszącego, podając w szczególności sposób załatwienia lub wykorzystania skargi lub

wniosku. Jeżeli skarga lub wniosek zostały złożone za pośrednictwem posła na Sejm, radnego rady narodowej lub członka instancji związkowej, należy ponadto zawiadomić te osoby.

11. Materiał zawarty w skargach i wnioskach powinien być wykorzystany przez instancje związkowe i techniczną inspekcję pracy dla ochrony interesu społecznego i słuszych interesów pracujących oraz dla usprawnienia działalności kontrolnej w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz stosowania ustawodawstwa pracy.

12. Zarządy główne i okręgowe związków zawodowych oraz WKZZ dokonując oceny działalności technicznej inspekcji pracy oraz zarządów okręgowych związków zawodowych w zakresie nadzoru nad warunkami bezpieczeństwa i higieny pracy oraz kontroli nad przestrzeganiem ustawodawstwa pracy powinny zwracać także uwagę na skargi i wnioski dotyczące tej działalności. Należy przy tym skrupulatnie analizować sposób ich załatwiania oraz wykorzystywania do usprawnienia działalności technicznej inspekcji pracy i zarządów okręgowych związków zawodowych.

13. W sposób określony niniejszą instrukcją powinny być załatwiane także wnioski i skargi przekazane za pośrednictwem prasy, radia, telewizji, kroniki filmowej, a także przez organy państwowe lub organizacje społeczne.

14. Główny Inspektorat Ochrony Pracy CRZZ sprawuje systematyczną kontrolę załatwiania skarg i wniosków w zakresie objętym niniejszą instrukcją i składa Prezydium CRZZ półroczne sprawozdanie z wyniku tej kontroli.

15. W sprawach nieuregulowanych niniejszą instrukcją stosuje się odpowiednio postanowienia uchwały Nr 357 Rady Ministrów z dnia 13 października 1960 r. w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków.

16. Instrukcja wchodzi w życie z dniem 1 marca 1961 r.

Z-ca Głównego Inspektora Ochrony Pracy CRZZ

(—) Lech Kochański

47

INSTRUKCJA
GŁÓWNEGO INSPEKTORATU OCHRONY PRACY
CENTRALNEJ RADY ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

z dnia 28 lutego 1961 r.

w sprawie zasad współdziałania technicznych inspektorów pracy z zarządami okręgowymi związków zawodowych i WKZZ.

W celu realizacji ust. 2 uchwały Prezydium Centralnej Rady Związków Zawodowych z dnia 20 listopada 1959 r. w sprawie dalszego umacniania i rozwoju działalności terenowych komisji związków zawodowych (Biuletyn CRZZ z 1960 r. Nr 4, poz. 28) oraz dalszego usprawnienia działalności technicznej inspekcji pracy ustala się, co następuje:

1. Operatywne kierowanie bieżącą działalnością technicznych inspektorów pracy należy do zarządów okręgowych związków zawodowych.

2. Kierując bieżącą działalnością technicznych inspektorów pracy, zarządy okręgowe:

- a) zatwierdzają kwartalne plany pracy technicznych inspektorów pracy przygotowywane na podstawie ogólnych wytycznych ustalonych przez zarządy główne związków zawodowych,
- b) rozpatrują sprawozdania z wykonania tych planów,
- c) rozpatrują wnioski technicznych inspektorów pracy zmierzające do poprawy warunków pracy, a zwłaszcza zmniejszenia liczby wypadków przy pracy, oraz wzmocnienia przestrzegania ustawodawstwa pracy w zakładach objętych działalnością okręgów,
- d) koordynują współpracę technicznej inspekcji pracy z zakładowym aktywnym związkowym.

Odpisy zatwierdzonych planów jak również sprawozdań z ich wykonania otrzymują zarządy główne oraz starsi inspektorzy ochrony pracy CRZZ przy WKZZ.

3. Jeżeli techniczny inspektor pracy wykonuje swoje zadania na terenie kilku okręgów, uprawnienia określone w ust. 2 przysługują temu zarządowi okręgu, na terenie którego ustalona została siedziba technicznego inspektora pracy. Zarząd ten przy ustalaniu zadań dla technicznego inspektora pracy powinien uwzględniać potrzeby pozostałych okręgów.

4. Koordynowanie i kontrolowanie działalności technicznych inspektorów pracy należy do starszego inspektora ochrony pracy CRZZ przy WKZZ.

5. W ramach koordynacji i kontroli starszy inspektor ochrony pracy CRZZ przy WKZZ wykonuje zadania określone w uchwale Centralnej Rady Związków Zawodowych z dnia 29 września 1954 r. w sprawie organizacji i trybu działania technicznej inspekcji pracy (Biuletyn CRZZ Nr 1, poz. 2), a ponadto:

- a) opiniuje kwartalne plany pracy technicznych inspektorów pracy i kontroluje przebieg ich realizacji,
- b) dokonuje oceny kwartalnych sprawozdań z działalności technicznych inspektorów pracy,
- c) przedkłada WKZZ informacje o stanie ochrony pracy i przestrzeganiu praworządności w stosunkach pracy, przygotowane na podstawie sprawozdań technicznych inspektorów pracy,
- d) przedkłada WKZZ projekty wytycznych WKZZ dotyczących zagadnień objętych zakresem działania technicznej inspekcji pracy szczególnie aktualnych na terenie danego województwa.

6. Poza zadaniami wymienionymi w ust. 5 starszy inspektor ochrony pracy CRZZ przy WKZZ powołuje zespół konsultacyjny do spraw opiniowania z punktu widzenia bezpieczeństwa i higieny pracy projektów nowo budowanych lub przebudowywanych zakładów pracy.

7. Starsi inspektorzy ochrony pracy organizują zbiorowe wizytacje w zakładach zaniedbanych, wymagających szczególnie wzmocnionego nadzoru.

8. Zadania zarządów głównych związków zawodowych w zakresie ochrony pracy ustala wymieniona na wstępie uchwała Prezydium CRZZ z dnia 20 listopada 1959 r.

9. Pieczętki technicznych inspektorów pracy powinny mieć następującą treść: „Techniczny Inspektor Pracy Związku Zawodowego.....”.

10. Instrukcja wchodzi w życie z dniem 1 marca 1961 r.

Z-ca Głównego Inspektora Ochrony
Pracy CRZZ
(—) Lech Kochański

48

INSTRUKCJA
GŁÓWNEGO INSPEKTORATU OCHRONY PRACY
CENTRALNEJ RADY ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

z dnia 28 lutego 1961 r.

w sprawie zasad i trybu wykonywania przez technicznych inspektorów pracy kontroli przestrzegania ustawodawstwa pracy.

W związku z wytycznymi Prezydium i Komitetu Wykonawczego Centralnej Rady Związków Zawodowych z dnia 24 maja 1960 r. w sprawie zadań

technicznej inspekcji pracy w zakresie kontroli przestrzegania ustawodawstwa pracy (Biuletyn CRZZ Nr 9, poz. 96) ustala się, co następuje:

1. Techniczni inspektorzy obowiązani są sprawować kontrolę nad przestrzeganiem przez zakłady pracy przepisów ustawodawstwa pracy. Kontrola w tym zakresie powinna być wykonywana równolegle ze sprawowaniem przez nich zadań w zakresie nadzoru nad bezpieczeństwem i higieną pracy oraz warunkami pracy młodocianych.

2. Kontrola przestrzegania ustawodawstwa pracy powinna być przeprowadzana przy wykonywaniu bieżącej działalności wizytacyjnej w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

3. Kontrola ta powinna objąć w szczególności przestrzeganie przepisów dotyczących:

- a) stosunku pracy (bez względu na jego rodzaj),
- b) czasu pracy,
- c) urlopów,
- d) pracy kobiet,
- e) regulaminów pracy.

Przy wykonywaniu tej kontroli w zakładzie pracy techniczny inspektor pracy współdziała z radą zakładową. Należy także nawiązać kontakt z zakładową (terenową) komisją rozjemczą w celu ustalenia, jakiego rodzaju spory występują najczęściej w danym zakładzie pracy.

4. Przy wykonywaniu nadzoru nad przestrzeganiem przepisów dotyczących umów o pracę należy zwłaszcza kontrolować:

- a) tryb przyjmowania pracowników;
- b) przestrzeganie przy zawieraniu umów o pracę uprawnień przedstawicielstwa pracowniczego zastrzeżonych w przepisach prawa pracy oraz postanowieniach układów zbiorowych pracy;
- c) terminowość wypłacania wynagrodzenia, a także prawidłowość jego obliczania i wypłacania; zwrócić należy uwagę, czy nie dokonuje się bezprawnych potrąceń z wynagrodzenia za pracę;
- d) prawidłowość stosowania przepisów dotyczących wypowiedzenia oraz rozwiązywania umów o pracę, a w szczególności rozwiązywania umów o pracę na podstawie dekretu z dnia 18 stycznia 1956 r. o ograniczeniu dopuszczalności rozwiązywania umów o pracę bez wypowiedzenia oraz o zabezpieczeniu ciągłości pracy (Dz. U. Nr 2, poz. 13 — z późniejszymi zmianami);
- e) przestrzeganie przez zakłady pracy uprawnień rad zakładowych w zakresie współdziałania przy rozwiązywaniu umów o pracę;
- f) prawidłowość stosowania przepisów dotyczących zwalniania pracowników korzystających ze szczególnej ochrony prawnej (np. członków rad zakładowych, komisji rozjemczych, zakładowych lub oddziałowych społecznych inspektorów pracy, kobiet ciężarnych, inwalidów wojennych i wojskowych);
- g) przestrzeganie przepisów dotyczących wydawania świadectw pracy i opiniowania zwalnianych pracowników.

5. Postanowienia ust. 4 stosuje się odpowiednio również w przypadkach, gdy stosunek pracy oparty jest na innej podstawie niż umowa o pracę (np. na podstawie pragmatyk służbowych).

6. Przy wykonywaniu nadzoru nad przestrzeganiem przepisów dotyczących czasu pracy należy zwłaszcza kontrolować:

- a) tryb stosowania pracy w godzinach nadliczbowych, a w szczególności czy jest ona wykonywana na podstawie zezwolenia zarządu okręgowego lub po uzgodnieniu z radą zakładową w tych zakładach pracy, w których zezwolenie zarządu okręgu nie jest wymagane (zakłady nieobjęte przepisami ustawy o czasie pracy w przemyśle i handlu),
- b) ilość przepracowanych godzin nadliczbowych ze zwróceniem uwagi na to, czy odpowiada ona ilości, jaka wynika z obowiązujących przepisów o czasie pracy oraz udzielonego zezwolenia na pracę nadliczbową,
- c) prawidłowość obliczania wynagrodzenia za godziny nadliczbowe.

7. Przy wykonywaniu kontroli nad przestrzeganiem przepisów o urloпах należy zwłaszcza zwrócić uwagę na to, czy urlopy są udzielane w wymiarze określonym w przepisach o urloпах oraz postanowieniach układu zbiorowego pracy, czy zakład pracy posiada opracowany i uzgodniony z radą zakładową plan urlopów i czy plan ten jest faktycznie realizowany. Ponadto należy wyrywkowo dokonywać sprawdzenia prawidłowości obliczenia wynagrodzenia za czas urlopu.

8. Przy wykonywaniu kontroli nad przestrzeganiem przepisów o pracy kobiet należy zwrócić szczególną uwagę na przestrzeganie przepisów o ochronie macierzyństwa pracownicy, a zwłaszcza dotyczących niedopuszczalności rozwiązywania w okresie ochronnym umów o pracę z pracownicami ciężarnymi, zakazu pracy nocnej i pracy w godzinach nadliczbowych pracownic ciężarnych, przesuwania do pracy dogodniejszej pracownicy ciężarnych zatrudnionych przy pracach dla nich uciążliwych oraz urlopów macierzyńskich.

9. Zasady wykonywania nadzoru nad warunkami pracy młodocianych reguluje instrukcja CRZZ z dnia 12 grudnia 1958 r. w sprawie zadań technicznych inspektorów pracy w zakresie nadzoru nad warunkami pracy młodocianych (Biuletyn CRZZ z 1959 r. Nr 3, poz. 57).

10. Kontrola wykonywana przez technicznego inspektora pracy powinna dotyczyć także regulaminów pracy. W szczególności należy zwrócić uwagę, czy regulamin pracy stosowany w zakładzie odpowiada wymaganiom określonym w uchwale Nr 327 Rady Ministrów z dnia 16 sierpnia 1957 r. w sprawie przestrzegania porządku i dyscypliny pracy (Monitor Polski z 1957 r. Nr 70, poz. 423 oraz z 1960 r. Nr 18, poz. 89), został wydany i zatwierdzony zgodnie z przepisami prawa oraz podany do wiadomości pracowników i czy jest przestrzegany w praktyce.

11. Kontrola, o której mowa w ust. 1—10, wykonywana jest z ramienia zarządu okręgowego związku zawodowego, obejmującego swoją działalnością zakłady pracy podlegające nadzorowi technicznego inspektora pracy. Kontrola powyższa może być wykonywana dopiero po udzieleniu technicznemu inspektorowi pracy przez zarząd okręgowy związku zawodowego upoważnienia na piśmie według wzoru określonego w załączniku. W przypadku, gdy techniczny inspektor pracy nadzoruje zakłady pracy objęte działalnością kilku zarządów okręgowych, upoważnienie powinno

być udzielone przez każdy z zarządów z osobna. W związkach zawodowych nie posiadających okręgów upoważnienia będą wydawane przez zarządy główne.

12. Stwierdzone braki i niedociągnięcia w zakresie przestrzegania ustawodawstwa pracy ujmuje techniczny inspektor pracy w protokole powizytacyjnym. W protokole powizytacyjnym należy także zamieścić uwagi, czy zakładowy aktyw związkowy przejawia działalność zmierzającą do usuwania lub niedopuszczania do występowania stwierdzonych uchybień.

13. Wyniki wizytacji winny być omówione z dyrekcją przy obecności przedstawicieli rady zakładowej. Odnośnie uchybień w zakresie przestrzegania ustawodawstwa pracy uwidocznionych w protokole należy zażądać wyjaśnień i zobowiązać dyrekcję do jak najrychlejszego ich usunięcia. Jeżeli dyrekcja wizytowanego zakładu odmawia usunięcia tych uchybień należy zamieścić odpowiednią wzmiankę w zakończeniu protokołu z przytoczeniem treści wyjaśnień i uzasadnienia stanowiska dyrekcji. Wskazaniem jest dołączenie do protokołu pisemnych wyjaśnień dyrekcji.

14. W sprawach z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, skróconego czasu pracy, dodatkowych urlopów, robót wzbronionych kobietom oraz warunków pracy młodocianych stosuje się dotychczasowy tryb postępowania, a w szczególności wydaje się nakazy zobowiązujące kierownictwo zakładów do usunięcia stwierdzonych uchybień.

15. W ramach swojej działalności techniczny inspektor pracy powinien aktywizować działalność społecznej inspekcji pracy, która z mocy ustawy z 4 lutego 1950 r. — powołana jest do kontrolowania przestrzegania przez administrację przepisów prawa, postanowień układów zbiorowych pracy oraz regulaminów pracy dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, czasu pracy, urlopów oraz ochrony pracy młodocianych i kobiet. Należy przy tym uwzględnić zadania wynikające z I Krajowej Narady Społecznej Inspekcji Pracy, odbytej w dniu 18—20 listopada 1960 r. Z tych też przyczyn techniczny inspektor pracy przy kontrolowaniu zakładu pracy powinien zwracać uwagę, czy społeczni inspektorzy pracy oraz komisje ochrony pracy posiadają kwartalne plany pracy obejmujące także kontrolę przestrzegania ustawodawstwa ochronnego pracy zatwierdzone przez rady zakładowe i czy plany te są wykonywane.

16. Techniczny inspektor pracy powinien instruować społecznych inspektorów pracy. Instruowanie to powinno odbywać się przy wizytacji zakładu pracy, która w zasadzie powinna być wykonywana wspólnie z zakładowym społecznym inspektorem pracy. Poza tym techniczny inspektor pracy powinien inicjować szkolenie społecznych inspektorów pracy w zakresie ustawodawstwa pracy. Organizowanie i prowadzenie tego szkolenia należy do zarządów głównych, okręgowych oraz starszych inspektorów ochrony pracy CRZZ przy WKZZ.

17. Sporządzony przez technicznego inspektora pracy protokół, stwierdzający uchybienia w zakresie przestrzegania ustawodawstwa pracy, stanowić

będzie dla zarządu okręgowego związku zawodowego podstawę do:

- a) interwencji w zakładzie pracy lub jednostce nadrzędnej o spowodowanie usunięcia stwierdzonych uchybień, albo
- b) wystąpienia do kolegium karno-administracyjnego z wnioskiem o ukaranie osób winnych naruszenia ustawodawstwa pracy.

18. Przypomina się przy tym, że zgodnie z postanowieniami ust. 8 instrukcji Centralnej Rady Związków Zawodowych z dnia 27 listopada 1954 r. w sprawie trybu postępowania w zakresie orzecznictwa karnego technicznych inspektorów pracy (Biuletyn CRZZ z 1955 r. Nr 1, poz. 3) przy wymiarze kary za wykroczenia poddane orzecznictwu technicznych inspektorów pracy uwzględnia się m. in. fakt nieprzestrzegania przez obwinionego ustawodawstwa pracy.

19. Z działalności swojej techniczny inspektor pracy składa zarządowi okręgowemu sprawozdanie kwartalne, którego jeden egzemplarz doręcza zarządowi głównemu oraz starszemu inspektorowi ochrony pracy CRZZ przy WKZZ. W sprawozdaniu tym powinny być zawarte następujące dane:

- a) ilość zwizytowanych zakładów pracy ze wskazaniem liczby zatrudnionych w tych zakładach,
- b) ilość stwierdzonych uchybień w zakresie przestrzegania przepisów ustawodawstwa pracy dotyczących:
 - a) stosunku pracy,
 - b) czasu pracy,
 - c) urlopów wypoczynkowych,
 - d) pracy młodocianych,
 - e) pracy kobiet,
 - f) regulaminów pracy.

Należy przy tym równocześnie dokonać analizy przyczyn najczęściej spotykanych naruszeń wskazując przypadki charakterystyczne.

20. Poza kontrolowaniem przestrzegania ustawodawstwa pracy, techniczny inspektor pracy współdziała z zarządem okręgowym przy wydawaniu decyzji zastrzeżonych obowiązującymi przepisami do zakresu działania zarządu okręgowego. Dotyczy to zwłaszcza:

- a) udzielania zezwoleń na pracę w godzinach nadliczbowych,
- b) wydawania decyzji co do zmiany rodzaju pracy kobiet ciężarnych,
- c) zatwierdzania regulaminów pracy.

W sprawach powyższych techniczny inspektor pracy — na żądanie zarządu okręgu — analizuje i opiniuje wnioski oraz przedkłada je do decyzji prezydium zarządu okręgu.

21. Przy wykonywaniu nadzoru nad przestrzeganiem ustawodawstwa pracy techniczni inspektorzy pracy powinni ściśle przestrzegać przepisów prawa pracy oraz ustalonej jego wykładni. W kwestiach wątpliwych należy się zwracać o wyjaśnienia do starszych inspektorów ochrony pracy CRZZ przy WKZZ, którzy w razie konieczności powinni zasięgać uprzedniej opinii Głównego Inspektoratu Ochrony Pracy CRZZ. W celu zapewnienia koniecznej jednolitości w zakresie stosowania ustawodawstwa pracy przez techniczną inspekcję pracy ustala się zasadę, że dla praktyki technicznej inspekcji pracy wiążąca jest wykładnia ustalona

przez właściwe organy i podawana za pośrednictwem Głównego Inspektoratu Ochrony Pracy CRZZ.

22. Organem przeznaczonym do użytku służbowego technicznych inspektorów pracy jest (poza Biuletynem CRZZ) Biuletyn Głównego Inspektoratu Ochrony Pracy, w którym będą podawane do wiadomości wytyczne działalności technicznych inspektorów pracy, wiążące wyjaśnienia w zakresie stosowania ustawodawstwa pracy, orzecznictwo są-

dowe itp. Biuletyn będzie wydawany w miarę potrzeby. Niektóre materiały ogłoszone w Biuletynie będą publikowane także w miesięczniku „Przyjaciel przy Pracy“.

23. Instrukcja wchodzi w życie z dniem 1 marca 1961 r.

Z-ca Głównego Inspektora Ochrony Pracy CRZZ

(—) *Lech Kocharński*

Załącznik do instrukcji GIOP
z dnia 28 lutego 1961 r.

UPOWAŻNIENIE

Na podstawie ust. 1 wytycznych Prezydium i Komitetu Wykonawczego Centralnej Rady Związków Zawodowych z dnia 24 maja 1960 r. w sprawie zadań technicznej inspekcji pracy w zakresie kontroli przestrzegania ustawodawstwa pracy (Biuletyn CRZZ Nr 9, poz. 96) oraz ust. 1 uchwały Centralnej Rady Związków Zawodowych z dnia 27 listopada 1954 r. w sprawie przejęcia przez instancje związkowe uprawnień terenowej inspekcji pracy (Biuletyn CRZZ Nr 1, poz. 4) wydanej na podstawie przepisów art. 16 ust. 2 dekretu z dnia 10 listopada 1954 r. o przejęciu przez związki zawodowe zadań w dziedzinie wykonywania ustaw o ochronie, bezpieczeństwie i higienie pracy oraz sprawowania inspekcji pracy (Dz. U. z 1954 r. Nr 52, poz. 260 i z 1960 r. Nr 20, poz. 119) upoważniamy Ob.

. technicznego inspektora
pracy Związku Zawodowego
do przeprowadzania kontroli przestrzegania przez zakłady pracy położone na terenie województwa
. objęte działalnością naszego
Związku przepisów ustawodawstwa pracy.

Przy wykonywaniu powyższej kontroli Ob.
. uprawniony jest do żądania informacji oraz okazywania dokumentów w sprawach dotyczących przestrzegania ustawodawstwa pracy oraz sporządzania protokołów pokontrolnych.

Upoważnienie niniejsze jest ważne do dnia
.

Prezydium
Zarządu Okręgowego

DZIAŁ B

49

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 9 lutego 1961 r.

w sprawie zasad i trybu potrąceń z wynagrodzenia na rachunek grzywny.

(Dziennik Ustaw z dnia 7 marca 1961 r. Nr 13, poz. 62)

Na podstawie art. 7 ustawy z dnia 16 listopada 1960 r. o zmianie przepisów dotyczących kary grzywny, kosztów i opłat sądowych w sprawach karnych (Dz. U. Nr 51, poz. 299) zarządza się, co następuje:

§ 1. Pracę na rachunek grzywny wykonuje się na wolności, w zakładzie pracy, w którym skazany jest zatrudniony, w drodze potrąceń z wynagrodzenia za pracę.

§ 2. Sąd, nakazując w wyroku lub postanowieniu wykonywanie pracy na rachunek grzywny, ustala jednocześnie wysokość potrąceń z wynagrodzenia skazanego i czas trwania pracy na rachunek grzywny.

§ 3. 1. Potrącenia ustala się w kwocie cyfrowo oznaczonej, w wysokości od 100 do 500 złotych miesięcznie; potrącona kwota nie może przekraczać 40% przeciętnego wynagrodzenia przypadającego skazanemu za pracę w danym zakładzie.

2. Czas trwania pracy na rachunek grzywny nie może być krótszy niż 1 miesiąc i nie może przekraczać 6 miesięcy. W wyjątkowych przypadkach, gdy wynagrodzenie skazanego jest niewyso-

kie, sąd może przedłużyć czas trwania pracy na rachunek grzywny do 9 miesięcy.

§ 4. Odpis wyroku lub postanowienia nakazującego wykonywanie pracy na rachunek grzywny sąd przesyła do zakładu pracy, w którym skazany jest zatrudniony, podając jednocześnie numer rachunku dochodów budżetowych sądu oraz sposób zarachowania wpłaty.

§ 5. Zakład pracy, w którym skazany odbywa pracę na rachunek grzywny, potrąca z wynagrodzenia należnego skazanemu za pracę kwotę ustaloną przez sąd i przekazuje ją na rachunek dochodów budżetowych tego sądu, który nakazał wykonywanie pracy.

§ 6. Kierownik zakładu pracy jest obowiązany czuwać nad prawidłowym dokonywaniem potrąceń na rachunek grzywny oraz zawiadamiać niezwłocznie sąd, który nakazał wykonywanie pracy na rachunek grzywny, o rozwiązaniu umowy o pracę, jak również o uchylaniu się skazanego od wykonywania pracy na rachunek grzywny.

§ 7. 1. Jeżeli skazany uporeczywie wzdraga się wykonywać pracę na rachunek grzywny, sąd po-

stanowieniem powziętym na posiedzeniu niejawnym zamienia przypadającą do uiszczenia grzywnę na zastępczą karę pozbawienia wolności.

2. W razie rozwiązania umowy o pracę przez pracownika lub w drodze wzajemnego porozumienia z zakładem pracy sąd zamienia przypadającą do uiszczenia grzywnę na zastępczą karę pozbawienia wolności, chyba że skazany w ciągu 14 dni od daty rozwiązania umowy o pracę zawiadomi sąd o zawarciu nowej umowy o pracę. Jeżeli umowę o pracę rozwiązał zakład pracy, termin zawiadomienia wynosi 2 miesiące. Ustalona dla poprzedniego miejsca pracy wysokość potrącenia pozostaje w mocy w nowym miejscu pracy.

3. Sąd na wniosek skazanego lub z urzędu może w miarę potrzeby wydać inne stosowne postanowienie co do wysokości potrąceń oraz czasu trwania pracy na rachunek grzywny albo co do wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności w ramach przepisów niniejszego rozporządzenia, w szczególności z zachowaniem zasad określonych w § 3.

§ 8. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 30 dni od ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

50

ROZPORZĄDZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 14 marca 1961 r.

w sprawie uzupełnienia tabeli stanowisk pracowników prezydiów rad narodowych.

(Dziennik Ustaw z dnia 21 marca 1961 r. Nr 16, poz. 84)

Na podstawie § 3 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 maja 1958 r. w sprawie ustalenia stanowisk, kwalifikacji i uposażenia pracowników prezydiów rad narodowych (Dz. U. z 1958 r. Nr 33, poz. 149, z 1959 r. Nr 17, poz. 95 i z 1960 r. Nr 14, poz. 80) zarządza się, co następuje:

§ 1. W części A — w grupie zawodowej technicznej — tabeli stanowisk, kwalifikacji i uposażenia pracowników prezydiów rad narodowych,

stanowiącej załącznik nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 maja 1958 r. w sprawie ustalenia stanowisk, kwalifikacji i uposażenia pracowników prezydiów rad narodowych (Dz. U. z 1958 r. Nr 33, poz. 149, z 1959 r. Nr 17, poz. 95 i z 1960 r. Nr 14, poz. 80), pod lp. 3 w kolumnie 2 dodaje się wyrazy „Wojewódzki konserwator przyrody“.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

51

ROZPORZĄDZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 14 marca 1961 r.

o zastosowaniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 maja 1958 r. w sprawie ustalenia stanowisk, kwalifikacji i uposażenia pracowników prezydiów rad narodowych do pracowników Głównego Urzędu Statystycznego, zatrudnionych w wojewódzkich inspektoratach badań budżetów rodzinnych.

(Dziennik Ustaw z dnia 21 marca 1961 r. Nr 16, poz. 85)

Na podstawie § 1 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 maja 1958 r. w sprawie ustalenia stanowisk, kwalifikacji i uposażenia pracowników prezydiów rad narodowych (Dz. U. z 1958 r. Nr 33, poz. 149, z 1959 r. Nr 17, poz. 95 i z 1960 r. Nr 14, poz. 80) zarządza się, co następuje:

§ 1. Przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 maja 1958 r. w sprawie ustalenia stanowisk, kwalifikacji i uposażenia pracowników prezydiów rad narodowych (Dz. U. z 1958 r. Nr 33, poz. 149, z 1959 r. Nr 17, poz. 95 i z 1960 r. Nr 14, poz. 80) stosuje się do pracowników Głównego Urzędu Statystycznego, zatrudnionych w wojewódzkich inspektoratach badań budżetów rodzinnych.

§ 2. Dla stanowiska kierownika wojewódzkiego inspektoratu badań budżetów rodzinnych przy-

muje się kwalifikacje i uposażenie określone dla stanowisk:

- 1) zastępcy kierownika wydziału — w inspektoratach zatrudniających ponad 25 pracowników,
- 2) kierownika oddziału — w inspektoratach zatrudniających do 25 pracowników

grupy zawodowej ekonomiczno-prawnej prezydium wojewódzkiej rady narodowej, w tabelach stanowiących załącznik nr 1 i nr 2 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 maja 1958 r. w sprawie stanowisk, kwalifikacji i uposażenia pracowników prezydiów rad narodowych.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 marca 1961 r.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 31 grudnia 1960 r.

o komornikach.

(Dziennik Ustaw z dnia 7 marca 1961 r. Nr 13, poz. 66)

Na podstawie art. 154 § 2 prawa o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 1950 r. Nr 39, poz. 360, z 1957 r. Nr 31, poz. 133 i z 1960 r. Nr 54, poz. 309) zarządza się, co następuje:

Rozdział I

Przepisy ogólne.

§ 1. Komornik jest pracownikiem państwowym, powołanym do pełnienia czynności egzekucyjnych i innych, wskazanych w ustawach.

§ 2. Minister Sprawiedliwości oznacza liczbę stanowisk komorników.

§ 3. Okręg urzędowy komornika, stanowiący jego rewir, obejmuje zasadniczo okręg sądu powiatowego lub jego część. Jeżeli przy sądzie powiatowym urzęduje kilku komorników, podział czynności między nimi (miejscowy lub rzeczowy) oznacza prezes tegoż sądu.

§ 4. Rewir komornika może obejmować okręgi kilku sądów powiatowych tego samego sądu wojewódzkiego. W tych przypadkach ustalenie i zmiana rewiru oraz oznaczenie sądu, przy którym komornik urzęduje, należy do prezesa sądu wojewódzkiego.

§ 5. Jeżeli rozporządzenie niniejsze nie stanowi inaczej, do komorników stosuje się ustawę z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. z 1949 r. Nr 11, poz. 72) i inne przepisy dotyczące pracowników państwowych.

Rozdział II

Praktyka i egzamin.

§ 6. Kandydaci na stanowiska komorników powinni odbyć praktykę u komornika i złożyć egzamin według przepisów rozporządzenia niniejszego.

§ 7. Do praktyki mogą być dopuszczeni kandydaci, odpowiadający warunkom ogólnym dopuszczenia do praktyki, określonym w przepisach o państwowej służbie cywilnej, jeżeli ponadto posiadają wykształcenie co najmniej w zakresie szkoły średniej i ukończyli 24 lata.

§ 8. Podania o dopuszczenie do praktyki składa się do prezesa sądu wojewódzkiego, w którego okręgu kandydat pragnie odbywać praktykę.

Do podania należy dołączyć metrykę urodzenia, dowód obywatelstwa polskiego, dowód posiadania wymaganego wykształcenia i świadectwo zdrowia wydane przez lekarza urzędowego oraz własnoręcznie napisany życiorys.

Przed załatwieniem podania prezes sądu wojewódzkiego sprawdzi dane o wartości moralnej kandydata.

§ 9. Równocześnie z dopuszczeniem do praktyki prezes wyznacza komornika, u którego kandydat ma odbywać praktykę, uwzględniając w miarę możliwości życzenia kandydata.

§ 10. Praktyka u komornika trwa zasadniczo rok.

W ciągu praktyki kandydat powinien zaznajomić się dokładnie z czynnościami komornika.

Do czasu praktyki nie wlicza się czasu, przez który kandydat nie pełnił jej z powodu choroby, urlopu lub odbywania służby wojskowej.

O rozpoczęciu, przerwie i ukończeniu praktyki komornik zawiadamia w drodze służbowej prezesa sądu wojewódzkiego.

§ 11. Prezes sądu wojewódzkiego może zwolnić kandydata, jeżeli uzna, że kandydat nie jest zdatny do sprawowania urzędu komornika albo nie pełni gorliwie swych obowiązków lub zachowuje się nieodpowiednio.

§ 12. Do kandydatów odbywających praktykę u komornika stosuje się przepisy dotyczące praktykantów odbywających państwową służbę przygotowawczą ze zmianami przewidzianymi rozporządzeniem niniejszym.

§ 13. Po ukończeniu przez kandydata praktyki komornik sporządza sprawozdanie z postępów, zdolności i sprawowania się kandydata i przedstawia je prezesowi sądu powiatowego, który przedstawia to sprawozdanie wraz ze swą opinią o kandydacie prezesowi sądu wojewódzkiego.

Prezes sądu wojewódzkiego na podstawie sprawozdania komornika i opinii prezesa sądu powiatowego ocenia, czy wynik praktyki można uważać za zadowalający, i ocenę tę podaje do wiadomości kandydata.

W razie ujemnej oceny wyniku odbytej praktyki prezes sądu wojewódzkiego może przedłużyć okres odbywania praktyki na czas ściśle oznaczony, nie dłuższy jednak niż rok.

§ 14. Od odbycia praktyki wolni są kandydaci, którzy odbyli z wynikiem dodatnim służbę przygotowawczą przepisaną dla kandydatów na stanowiska sekretarzy sądowych i prokuratorskich.

W przypadkach wyjątkowych Minister Sprawiedliwości na wniosek prezesa sądu wojewódzkiego może kandydata zwolnić w całości lub w części od odbycia praktyki u komornika.

§ 15. Po odbyciu praktyki kandydat powinien poddać się egzaminowi na komornika. Kandydata należy zwolnić z praktyki, jeżeli w ciągu trzech miesięcy od odbycia praktyki normalnej lub przedłużonej nie przystąpi do egzaminu.

§ 16. Podania o dopuszczenie do egzaminu na komornika należy wnieść w drodze służbowej do prezesa sądu wojewódzkiego, który orzeka o dopuszczeniu do egzaminu oraz oznacza jego termin i skład komisji egzaminacyjnej.

§ 17. Komisję egzaminacyjną ustanawia się przy sądzie wojewódzkim.

Komisja składa się z przewodniczącego, jego zastępcy i odpowiedniej liczby członków, wyznaczonych na okres dwuletni spośród sędziów i doświadczonych komorników, urzędujących w siedzibie sądu wojewódzkiego.

Członków komisji spośród sędziów wyznacza kolegium administracyjne sądu wojewódzkiego, a spośród komorników prezes sądu wojewódzkiego.

Przewodniczący i jego zastępca powinni być wyznaczeni spośród sędziów sądu wojewódzkiego.

Komisja egzaminuje w składzie trzech członków, mianowicie: przewodniczącego, jednego członka z grona sędziów i jednego członka z grona komorników.

Uchwały komisji zapadają większością głosów, przy czym przewodniczący głosuje ostatni.

§ 18. Egzamin piśmienny polega na opracowaniu tematów z zakresu czynności egzekucyjnych.

Na opracowanie zadania udziela się kandydatowi nie więcej niż sześć godzin.

§ 19. Egzamin piśmienny odbywa się w lokalu urzędowym pod nadzorem członka komisji, wyznaczonego przez przewodniczącego.

Kandydat może przy opracowaniu tematu posiłkować się zbiorami ustaw, rozporządzeń oraz urzędowych druków. Wszelka inna pomoc, jako też porozumiewanie się kandydatów ze sobą lub z innymi osobami są zabronione. Jeżeli nadzorujący członek komisji stwierdzi nadużycie ze strony kandydata, spisze o tym protokół i przedstawi go przewodniczącemu.

Każde wypracowanie nadzorujący członek komisji opatrzy swoim podpisem, stwierdzając zarazem czas rozpoczęcia i ukończenia wypracowania.

§ 20. Na egzaminie ustnym kandydat powinien wykazać:

- 1) ogólną znajomość ustawy konstytucyjnej, ustroju władz i urzędów państwowych;
- 2) znajomość ustroju sądów i innych organów wymiaru sprawiedliwości;
- 3) znajomość przepisów o państwowej służbie cywilnej i szczególnych przepisów o komornikach;
- 4) dokładną znajomość przepisów, których stosowanie należy do czynności komornika.

Na egzaminie ustnym kandydat powinien objaśnić wypracowanie piśmienne.

Od wykazania znajomości ustaw i przepisów wymienionych w punktach 1—3 jest wolny kandydat, który złożył z pomyślnym wynikiem egzamin, uprawniający go do objęcia stanowiska sekretarza sądowego lub prokuratora.

§ 21. Jeżeli komisja egzaminacyjna uzna jednomyślnie wypracowanie piśmienne za niedostateczne, uważa się już bez ustnego egzaminowania kandydata wynik egzaminu za niedostateczny.

Ogólny wynik egzaminu ocenia się stopniem:

- a) bardzo dobry,
- b) dobry,
- c) dostateczny,
- d) niedostateczny.

§ 22. W razie niedostatecznego wyniku egzaminu komisja wyznacza termin powtórzenia egzami-

minu. Termin ten wyznaczyć należy najwcześniej po trzech miesiącach, a najpóźniej w ciągu sześciu miesięcy od pierwszego egzaminu.

W razie ponownego niedostatecznego wyniku nie wolno egzaminu powtarzać. W tym przypadku praktykant podlega zwolnieniu.

§ 23. Komisja egzaminacyjna prowadzi księgę protokołów egzaminów, zawierającą następujące rubryki: 1) numer porządkowy, 2) dzień egzaminu, 3) skład komisji, 4) nazwisko i imię kandydata, imiona jego rodziców oraz datę i miejsce jego urodzenia, 5) wymienienie, który raz kandydat podaje się egzaminowi, 6) ogólny wynik egzaminu, 7) podpisy członków komisji.

§ 24. Kandydat otrzymuje świadectwo ze złożonego egzaminu, wystawione przez komisję egzaminacyjną według wzoru zawartego w załączniku do niniejszego rozporządzenia.

Świadectwo podpisane przez wszystkich członków komisji należy opatrzeć pieczęcią sądu wojewódzkiego, przy którym komisja urzęduje.

Rozdział III

Mianowanie komornika.

§ 25. Kandydaci na stanowisko komornika powinni składać podania o mianowanie komornikiem do prezesa sądu powiatowego, w którego okręgu stanowisko takie jest wolne.

§ 26. Do podania należy dołączyć dokumenty stwierdzające kwalifikacje wymagane do objęcia stanowiska komornika oraz życiorys.

Kandydat na stanowisko komornika powinien mieć ukończonych lat 25.

§ 27. Prezes sądu powiatowego sprawdzi dane o wartości moralnej kandydata oraz zarządzi przez lekarza urzędowego zbadanie zdrowia kandydata, po czym przedstawia podania wszystkich kandydatów wraz ze swoją opinią prezesowi sądu wojewódzkiego.

Opinii o wartości moralnej i zdrowiu kandydata nie należy zasięgać, jeśli kandydatem jest osoba będąca w służbie państwowej lub osoba, która bezpośrednio przed wniesieniem podania odbyła praktykę u komornika.

§ 28. Komornika mianuje na dane stanowisko prezes sądu wojewódzkiego. Mianowanie może nastąpić na stałe lub do odwołania (prowizorycznie).

§ 29. Jeżeli dobro służby tego wymaga, prezes sądu wojewódzkiego może czasowo delegować na stanowisko komornika sekretarza sądowego lub egzaminowanego praktykanta.

W razie czasowego delegowania na stanowisko komornika sekretarza sądowego lub egzaminowanego praktykanta prezes sądu powiatowego dokona na czas trwania ich delegacji podziału czynności pomiędzy czynnymi przy sądzie powiatowym komornikami i delegowanym na stanowisko komornika sekretarzem sądowym lub egzaminowanym praktykantem według zasad przewidzianych w § 3. Podział taki może dotyczyć jednego bądź niektórych z istniejących rewirów komorników.

Rozdział IV

Obowiązki i prawa komorników.

§ 30. Komornik pełni czynności osobiście z wyjątkiem przypadków oznaczonych w instrukcji dla komorników.

Do załatwiania czynności kancelaryjnych komornik może utrzymywać na własny koszt personel pomocniczy, za którego czynności jest osobiście odpowiedzialny.

§ 31. Komornik powinien utrzymywać biuro w siedzibie sądu powiatowego, przy którym urzęduje.

Prezes sądu wojewódzkiego może zlecić komornikowi utrzymywanie biura w obrębie jego rewiru, nawet poza siedzibą sądu.

Prezes sądu wojewódzkiego może zlecić komornikom danej miejscowości utrzymywanie biur w jednym budynku, w miarę możliwości sądowym.

§ 32. Komornik powinien dostosować do warunków miejscowych godziny przyjęć dla stron. Po uzyskaniu zatwierdzenia tych godzin przez prezesa sądu powiatowego komornik podaje o godzinach przyjęć do wiadomości powszechnej na tablicy u wejścia do biura, a w razie potrzeby także w drodze komunikatów w czasopiśmie.

Na tablicy należy również podać miejsce (ulica i dom) zamieszkania komornika.

§ 33. W sprawach pilnych komornik powinien przyjąć osoby zainteresowane poza godzinami przyjęć.

§ 34. Komornik, wyjeżdżając w sprawach urzędowych, pozostawia w biurze zawiadomienie, dokąd się udał i kiedy powróci.

W razie urlopu lub przerwy w urzędowaniu z innej przyczyny komornik na drzwiach biura wywiesza zawiadomienie o osobie i miejscu urzędowania zastępcy.

§ 35. Komornik używa tytułu: „Komornik Sądu Powiatowego w”, „Komornik Sądu Powiatowego w rewiru”, lub „Komornik Sądu Powiatowego do spraw w”.

Jeżeli siedziba komornika nie jest siedzibą sądu powiatowego, określenie powyższe uzupełnia się dodatkiem: „z siedzibą w”.

§ 36. Komornik otrzymuje ze Skarbu Państwa uposażenie, określone w przepisach o uposażeniu pracowników państwowych.

Na pokrycie kosztów utrzymania biura (wydatki osobowe i rzeczowe) komornik zatrzymuje dla siebie 40 procent pobieranych za czynności opłat.

Komornik ponosi koszt wykonania pieczęci, oznak i emblematu.

Rozdział V

Zastępstwo komornika.

§ 37. Jeżeli komornik nie może pełnić czynności z powodu przeszkód prawnych lub faktycznych (wyłączenie, urlop, choroba, służba wojsko-

wa, zawieszenie w urzędowaniu, śmierć), należy pełnienie czynności komornika zlecić zastępcy.

§ 38. Zastępcą komornika może być tylko komornik innego rewiru lub pracownik pełniący czynności sekretarza sądowego albo egzaminowany praktykant.

Zastępcę wyznacza prezes sądu powiatowego spośród podległych mu komorników lub innych pracowników w razie braku odpowiednich kandydatów prezes ten zwraca się do prezesa sądu wojewódzkiego o wyznaczenie zastępcy.

§ 39. Zastępca utrzymuje biuro komornika z pobieranej w okresie zastępstwa części opłat (§ 36 ust. 2).

Rozdział VI

Nadzór służbowy.

§ 40. Bezpośrednią władzą służbową komornika jest prezes sądu powiatowego, przy którym komornik urzęduje. Prezes sądu może zlecić pełnienie czynności nadzorczych sędziemu powiatowemu, do którego zakresu należą sprawy egzekucyjne.

§ 41. W celu nadzoru prezesa sądów powiatowych lub wyznaczeni przez nich sędziowie i inni pracownicy mają prawo badania zażaleń na czynności komornika, przeglądania akt i ksiąg urzędowych, kontroli czynności egzekucyjnych, w szczególności, czy egzekucja prowadzona jest prawidłowo i sprawnie i czy pobierane przez komornika należności odpowiadają przepisom.

§ 42. W razie objęcia urzędowania przez zastępcę lub nowego komornika należy w obecności prezesa sądu powiatowego lub delegowanego przez niego pracownika sporządzić protokół przejęcia urzędowania.

§ 43. W razie śmierci komornika lub zawieszenia go w urzędowaniu prezes sądu powiatowego powinien natychmiast zabezpieczyć księgi, pieczęcie, akta i pieniądze, znajdujące się w biurze komornika.

Rozdział VII

Odpowiedzialność służbowa.

§ 44. Do odpowiedzialności służbowej komorników i praktykantów stosuje się przepisy o odpowiedzialności służbowej pracowników państwowych.

Rozdział VIII

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 45. Traci moc rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 grudnia 1932 r. o komornikach (Dz. U. z 1932 r. Nr 107, poz. 886 i z 1939 r. Nr 13, poz. 77).

§ 46. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości: *M. Rybicki*

53

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŻEGLUGI

z dnia 24 lutego 1961 r.

w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w portach morskich i rzecznych.*(Dziennik Ustaw z dnia 21 marca 1961 r. Nr 16, poz. 86)*

Na podstawie art. 3 ust. 2 dekretu z dnia 10 listopada 1954 r. o przejęciu przez związki zawodowe zadań w dziedzinie wykonywania ustaw o ochronie, bezpieczeństwie i higienie pracy oraz sprawowaniu inspekcji pracy (Dz. U. z 1954 r. Nr 52, poz. 260 i z 1960 r. Nr 20, poz. 119) zarządza się, co następuje:

I. Przepisy wstępne.

§ 1. Rozporządzenie dotyczy bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników zatrudnionych przy przeładunkach portowych, obsłudze i konserwacji urządzeń przeładunkowych, obsłudze magazynów i placów składowych oraz cumowaniu statków — w portach morskich i rzecznych.

§ 2. Przez przeładunek portowy należy rozumieć czynności:

- 1) wykonywane w obrębie portu i na redzie, związane bezpośrednio z wyładunkiem i załadunkiem towarów na statki morskie, rzeczne i na wszelkiego rodzaju inne urządzenia transportu wodnego i lądowego, z wyłączeniem statków wojennych,
- 2) związane ze składowaniem, wydawaniem, układaniem i przenoszeniem ładunków w magazynie i na placach składowych dla dalszego przewozu.

§ 3. Urządzeniami przeładunkowymi w rozumieniu rozporządzenia są: dźwignice, przenośniki, urządzenia chwytające, narzędzia i pomocniczy sprzęt przeładunkowy.

II. Przepisy ogólne.*Kwalifikacje i obowiązki robotników.*

§ 4. Robotnik zatrudniony przy pracach określonych w § 1 powinien posiadać kwalifikacje przewidziane właściwym taryfikatorem kwalifikacyjnym oraz odpowiadać wymaganiom ustalonym w niniejszym rozporządzeniu.

§ 5. Przy przeładunku może być zatrudniony robotnik, który ukończył 18 lat życia, został poddany badaniom lekarskim i otrzymał zaświadczenie stwierdzające dobry stan zdrowia i przydatność do tej pracy.

§ 6. Robotnik powinien przejść wstępne szkolenie teoretyczne i praktyczne w zakresie bezpiecznego wykonywania pracy na danym stanowisku roboczym.

§ 7. 1. Wykonywanie funkcji dźwigowych, kierowców wózków silnikowych i innych urządzeń o napędzie silnikowym, lukowych, windziarzy, hakowych i chwytakowych bez posiadania uprawnień wydanych przez właściwą komisję kwalifikacyjną jest zabronione.

2. Przepis ust. 1 ma zastosowanie nawet

w przypadku, gdy robotnik został zaszeregowany do grupy odpowiadającej danej funkcji.

§ 8. 1. Brygadzystą może być robotnik z pięcioletnią praktyką przy przeładunkach portowych, przeszkolony w zakresie procesów przeładunkowych, przepisów ogólnych i szczegółowych bezpieczeństwa i higieny pracy, obowiązujących przy przeładunku portowym, posiadający uprawnienia lukowego i windziarza.

2. Brygadzysta, jako bezpośredni zwierzchnik brygady lub zmiany, ma obowiązek organizowania, przygotowania i kierowania pracami przeładunkowymi w sposób zabezpieczający przed wypadkiem, zgodnie z obowiązującymi przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy i wytycznymi udzielonymi przez przełożonego.

3. Za brygadę lub zmianę uważa się zespół składający się z nie więcej niż 20 robotników.

4. Brygadzysta może kierować pracą tylko jednej brygady lub zmiany. Jeżeli warunki miejscowe pracy, rodzaj ładunku i technologia na to pozwalają, brygadzysta może sprawować nadzór nad zespołem liczącym ponad 20 osób po uprzednim uzyskaniu zgody właściwego technicznego inspektora pracy.

5. Brygadzysta jest odpowiedzialny za bezpieczeństwo pracy swojej brygady lub zmiany.

6. Brygadzysta na czas swej nieobecności w brygadzie powinien wyznaczyć swego zastępcę.

§ 9. 1. Starszym brygadzystą może być brygadzysta, który kierował brygadą przynajmniej 2 lata, został przeszkolony w zakresie znajomości instrukcji pracy zarówno podległych, jak i współpracujących z nim przy przeładunku pracowników.

2. Starszy brygadzysta może sprawować jednocześnie nadzór nad pracą najwyżej 15 brygad, zatrudnionych w promieniu nie większym niż 250 m.

§ 10. 1. Kierowcy żurawi i wózków silnikowych powinni mieć pozwolenie na kierowanie tymi urządzeniami, wydane przez powołane do tego urzędy lub instytucje.

2. Pracownicy obsługujący lokomotywy, przeciągarki i przepychacze wagonowe oraz osoby kierujące manewrami wykonywanymi przy użyciu siły ludzkiej, jak również manewrowi, powinni być przeszkoleni w zakresie przepisów dotyczących manewrowania, obowiązujących w przedsiębiorstwie „Polskie Koleje Państwowe“.

3. Kierowcy żurawi, wózków silnikowych, lokomotyw, przeciągarek, przepychaczy wagonowych i innych urządzeń przeładunkowych powinni być badani przez lekarza co najmniej co 6 miesięcy w celu sprawdzenia ich dalszej przydatności do pracy.

Obowiązki przedsiębiorstw przeładunkowych.

§ 11. 1. Kontrola bieżąca i okresowa urządzeń przeładunkowych dla określenia bieżącej wartości użytkowej i bezpiecznej eksploatacji oraz dla poddawania ich próbie na obciążanie powinna być powierzona pracownikom posiadającym przygotowanie zarówno teoretyczne, jak i praktyczne.

2. Przedsiębiorstwo eksploatujące urządzenia przeładunkowe nie objęte dozorem zewnętrznym powinno we własnym zakresie zorganizować dozór oraz wydać instrukcje w sprawie technicznych odbiorów, sposobu i terminów przeprowadzania kontroli bieżącej i okresowej, obciążeń próbnych i ewidencji tych urządzeń.

§ 12. Liczba pracowników konieczna do obsługi urządzenia przeładunkowego powinna być określona w instrukcji obsługi danego urządzenia.

§ 13. Przy przeładunkach portowych wolno zatrudniać tylko robotników odpowiadających warunkom wymienionym w §§ 4—10.

§ 14. Przedsiębiorstwa wydadzą dla poszczególnych kategorii pracowników zatrudnionych przy organizacji, dozorcze i wykonywaniu prac przeładunkowych szczegółowe instrukcje pracy w zakresie obowiązków i odpowiedzialności pracowników, z uwzględnieniem przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy obowiązujących na danym stanowisku pracy.

§ 15. Przedsiębiorstwo powinno wywieszać w widocznych miejscach odpisy lub wyciągi z obowiązujących przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy w portach.

§ 16. Przedsiębiorstwo powinno przestrzegać, aby pracownicy znajdujący się pod wpływem alkoholu nie byli dopuszczani do pracy.

Drogi, nabrzeża, pomosty, place składowe.

§ 17. 1. Drogi, nabrzeża, mola, place składowe powinny mieć nawierzchnię gładką i równą, powinny być utrzymane w stanie gwarantującym bezpieczne poruszanie się po nich robotników i pojazdów oraz umożliwiającym dojazd straży pożarnej.

2. Wszelkie wyboje, nierówności lub przeszkody powstałe na drogach, nabrzeżach, molach i placach składowych powinny być natychmiast usuwane.

§ 18. 1. Szerokość drogi powinna być dostosowana do używanych środków transportowych i do nasilenia ruchu.

2. Główna droga przelotowa powinna być przystosowana do dwukierunkowego ruchu.

§ 19. 1. Dla ruchu pieszego powinny być przewidziane chodniki.

2. Chodniki w miarę możliwości powinny być tak rozplanowane, ażeby były jak najmniej skrzyżowane z drogami komunikacji kolejowej i kolejowej.

3. Chodniki powinny być odgródzone od jezdni krawężnikiem i w miarę możliwości pasem zieleni.

4. Szerokość chodnika powinna wynosić co najmniej 1,2 m, a przy ruchu dwukierunkowym na jezdni — co najmniej 2 m.

5. Rampy, drogi i chodniki powinny być w zimie oczyszczane ze śniegu i lodu i utrzymywane w sposób zabezpieczający przed poślizgnięciem.

§ 20. 1. Wzdłuż nabrzeży i pomostów należy pozostawić wolne przejście szerokości nie mniejszej niż 0,9 m licząc od krawędzi nabrzeża lub pomostu.

2. Jeżeli istniejące żurawie lub inne urządzenia znajdują się w odległości mniejszej od krawędzi nabrzeża niż określona w ust. 1 — do urządzeń tych od strony wody powinny być przymocowane poręcze, ułatwiające bezpieczne przechodzenie.

§ 21. Urządzenia cumownicze powinny być ustawione tak, aby nie przeszkadzały ruchom żurawi nabrzeżnych oraz by między tymi urządzeniami a skrajnią żurawi pozostawała wolna przestrzeń nie mniejsza niż 0,25 m.

§ 22. 1. Na nabrzeżach, pomostach i portalach żurawi, od strony wody, powinny być rozmieszczone na słupach lub deskach pomalowanych na białą koła ratunkowe z linkami, w odstępach nie większych niż 200 m.

2. Słupy lub deski powinny być zaopatrzone w uchwyty pozwalające na łatwe zdjęcie koła, a lina ułożona w taki sposób (zwoje), aby podczas lotu koła łatwo się rozwijała.

3. Miejsce rozmieszczenia kół ratunkowych na nabrzeżach powinno być w nocy dobrze oświetlone.

4. Każde koło ratunkowe powinno mieć ważny atest wydany przez upoważnioną do tego instytucję.

5. Koła ratunkowe powinny być zawieszane w taki sposób, aby były widoczne od strony ładunku.

§ 23. 1. Nabrzeża i pomosty powinny być zaopatrzone w metalowe drabinki, sięgające 0,5 m poniżej najniższego stanu wody, w odstępach nie większych niż 50 m.

2. Nabrzeża i pomosty powinny być wykonane w taki sposób, aby nie gromadziła się na nich woda deszczowa.

§ 24. 1. Usytuowanie placów składowych i dróg powinno zapewniać bezpieczną pracę na placach i bezpieczny ruch na drogach.

2. Miejsca na placach do składowania ładunków i drogi komunikacyjne powinny być wyznaczone.

3. Miejsca wyznaczone na składowanie ładunków powinny być zaopatrzone w tablice z podaniem dopuszczalnego obciążenia na metr kwadratowy powierzchni składowej.

§ 25. Place wydzielone na składowanie specjalnych ładunków powinny być do tego właściwie przygotowane.

§ 26. Tereny portowe ogrodzone powinny mieć oddzielne bramy dla ruchu pieszego, dla pojazdów i dla trakcji kolejowej.

§ 27. Dla pojazdów mechanicznych i rowerów powinny być przewidziane odpowiednie parkingi.

§ 28. Zjazdy i pochylnie powinny mieć nachylenie nie większe niż 6° (1 : 15).

§ 29. 1. Przejścia dla pieszych powinny być wyznaczone w miejscach najbardziej bezpiecznych.

2. Jeżeli zachodzi konieczność wyznaczenia przejścia w miejscu niebezpiecznym, jak przez pomosty, nad i pod przenośnikami itp. — przejście to powinno mieć szerokość nie mniejszą niż 0,9 m i powinno być zaopatrzone w dostatecznej długości poręcze o wysokości 1,1 m.

3. Jeżeli zachodzi obawa spadnięcia przedmiotów z wysokości na przechodzących, nad przejściem powinny być rozciągnięte siatki lub inne urządzenia zabezpieczające.

§ 30. 1. Wyjścia z magazynów oraz przejścia między budynkami wychodzące na tory kolejowe i drogi kołowe powinny być zabezpieczone barierami kierunkowymi o wysokości 1,1 m.

2. Przejścia wokół narożników budynków nie otoczonych chodnikiem powinny być zabezpieczone w sposób uniemożliwiający najechanie przez pojazdy nadjeżdżające z przeciwnej strony, niewidoczne na zakręcie.

§ 31. Miejsca, które czasowo stają się niebezpieczne, jak otwory na rampach itp., powinny być zabezpieczone barierami o wysokości 1,1 m.

§ 32. Przejścia i miejsca niebezpieczne powinny być zaopatrzone w znaki ostrzegawcze lub zakazu oraz powinny być dobrze oświetlone w ciemnej porze doby.

Oświetlenie.

§ 33. Drogi, nabrzeża, pomosty, dojścia do statków, miejsca pracy na otwartym terenie, jak i w ładowniach, wagonach oraz innych pomieszczeniach zamkniętych, gdzie odbywa się przeladunek i składowanie, powinny być oświetlone według obowiązujących norm.

§ 34. 1. Natężenie oświetlenia na placach składowych, nabrzeżach oraz pomostach, na których odbywa się przeladunek, nie powinno być mniejsze niż 20 luksów.

2. Stosunek wielkości najmniejszego natężenia światła do największego na oświetlonym terenie nie powinien być większy jak 1 : 30.

3. Oświetlenie powinno być jak najbardziej równomierne i nie powodować olśnienia ani szkodliwych cieni.

§ 35. 1. Punkty świetlne powinny być rozmieszczone w taki sposób, aby nie utrudniały rozpoznania sygnalizacji świetlnej w porcie i nawigacji statków.

2. Słupy z punktami świetlnymi na drogach na terenie portu powinny być rozmieszczone po jednej lub po obu stronach dróg, na skrzyżowaniu dróg bezpośrednio przy skrzyżowaniu lub rozgałęzieniu, a na łukach z zewnętrznej ich strony.

§ 36. W miarę możliwości technicznych podczas mgły należy stosować żółte światła (jak np. światła sodowe).

§ 37. 1. Urządzenia przeladunkowe powinny być zaprojektowane, zbudowane, ustawione, używane i konserwowane zgodnie z zasadami technicznymi i powinny odpowiadać wymaganiom wytrzymałościowym.

2. Żurawie, przenośniki stałe i wyciągi nowe, będące w eksploatacji, powinny mieć ważne dokumenty, uprawniające do eksploatacji, wydane przez właściwe organy sprawujące nadzór techniczny.

§ 38. 1. Urządzenia przeladunkowe powinny mieć ustalony dopuszczalny udźwig, uwidoczniomierz przeladunku, wyraźny napis.

2. Przeciążenie urządzeń przeladunkowych ponad ustalony udźwig jest wzbronione, z wyjątkiem przeciążeń dokonywanych w czasie badań i prób.

3. Elementy konstrukcyjne urządzeń przeladunkowych wystające nad wodę, jak np. wysięgniki i wysięgnice żurawi, powinny być zaopatrzone w znaki ostrzegawcze: w dzień czerwony wlec, w nocy czerwone światło. W czasie przeladunku urządzenia przeladunkowe nie mogą wystawać nad wodę nie oznakowane.

§ 39. Ruchome części urządzeń przeladunkowych zagrażające bezpieczeństwu powinny być zaopatrzone w należyte osłony zapobiegające wypadkom i zapewniające łatwe i bezpieczne dokonywanie czynności konserwacyjnych i kontrolnych.

§ 40. 1. Urządzenia powinny podlegać kontroli bieżącej i okresowej oraz powinny być poddawane próbie na obciążenie, przeprowadzanej w sposób i w terminach ustalonych przez obowiązujące przepisy.

2. Dla każdego urządzenia powinna być założona książka ewidencji i kontroli, w której należy odnotowywać daty kontroli.

§ 41. 1. Urządzenia chwytające, jak zawieszki linowe i łańcuchowe, haki, ogniwa łącznikowe, krętliki, pierścienie, uchwyty oraz bloki przenośniki i wielokrażki, pomosty przenośne, tace ładunkowe, podstawki ładunkowe itp. powinny być przed wydaniem ich do pracy i przy przyjęciu po pracy każdorazowo sprawdzone pod względem ich zużycia i dalszego bezpiecznego użytkowania.

2. Urządzenia te, niezależnie od przepisu wymienionego w ust. 1, powinny być co najmniej raz na 3 miesiące szczegółowo badane przez nadzór techniczny przedsiębiorstwa dla sprawdzenia stopnia ich zużycia oraz określenia bieżącej wartości użytkowej.

§ 42. Łańcuchy, haki, bloki, wielokrażki, ogniwa łącznikowe, krętliki i pierścienie, nie połączone na stałe z urządzeniami przeladunkowymi objętymi dozorem technicznym, powinny być co 6 miesięcy poddawane próbie na obciążenie statyczne oraz posiadać oznaczenie dopuszczalnego obciążenia roboczego i datę ostatniej próby na obciążenie.

§ 43. Statyczne obciążenia próbne dla łańcuchów, haków, bloków, nie połączonych na stałe z urządzeniami przeladunkowymi objętymi dozorem technicznym, powinny wynosić:

łańcuch	dwukrotne dopuszczalne obciążenie robocze
pierścień	"
hak	"
klamra łącznikowa (szakła)	"
krętlik	"
blok jednokrążkowy *)	poczwórne dopuszczalne obciążenie robocze
blok wielokrążkowy o dopuszczalnym obciążeniu roboczym do 20 ton włącznie	dwukrotne dopuszczalne obciążenie robocze
blok wielokrążkowy o obciążeniu roboczym powyżej 20 ton do 40 ton włącznie	zwiększone o 20 ton dopuszczalne obciążenie robocze
blok wielokrążkowy o obciążeniu roboczym powyżej 40 ton	półtorakrotne dopuszczalne obciążenie robocze
łańcuchy kalibrowane, połączone na stałe z częściami urządzeń przeladunkowych o napędzie ręcznym	półtorakrotne dopuszczalne obciążenie robocze

*) Uwaga: Za obciążenie robocze uważa się największy dopuszczalny nacąg liny przez krążek.

§ 44. 1. Haki kute, pierścienie, ogniwa łącznikowe, krętliki, uchwyty oraz zawiesia łańcuchowe powinny być wyżarzane co najmniej raz na 12 miesięcy, a łańcuchy o średnicy pręta ogniwa do 13 mm — co 6 miesięcy, po wyżarzeniu zaś poddane próbie na obciążenie, po czym powinno być ustalone dopuszczalne obciążenie robocze.

2. Wyżarzaniu nie podlegają: bloki i pierścienie, haki, klamry, krętliki połączone na stałe z blokami lub dynamometrami, haki i krętliki, których części są gwintowane lub mają łożyska kulkowe albo też inne części hartowane.

3. Osprzęt wymieniony w ust. 1 po przerobieniu oraz po każdej naprawie na gorąco powinien być wyżarzany i poddany próbie na obciążenie, a następnie powinno być ustalone dopuszczalne obciążenie robocze.

4. Haki połączone z łańcuchami na stałe powinny być wyżarzane razem z łańcuchami.

§ 45. 1. Przenoszenie ludzi za pomocą urządzeń przeladunkowych jest wzbronione.

2. Odstępstwo od przepisu ust. 1 jest dopuszczalne, jeżeli kierowca urządzenia (dźwigowy, windziarz itp.) jest do tego upoważniony przez organy dozoru technicznego oraz stosuje odpowiedni sprzęt.

Urządzenia elektryczne.

§ 46. 1. Urządzenia elektryczne powinny być zbudowane, utrzymane i eksploatowane zgodnie z obowiązującymi przepisami.

2. Eksploatowane na statku urządzenia przeladunkowe oraz inne urządzenia przenośne o napędzie elektrycznym, zasilane prądem o napięciu powyżej 48V, powinny być dodatkowo uziemiane do konstrukcji statku.

3. Wszystkie prace związane z podłączaniem, badaniem, konserwacją i naprawą urządzeń elektrycznych powinny być wykonywane przez wykwalifikowanego i upoważnionego elektryka.

III. Koleje i ich obsługa.

§ 47. Tory oraz inne urządzenia i budowle kolejowe powinny być budowane i utrzymywane zgodnie z przepisami obowiązującymi w przedsiębiorstwie „Polskie Koleje Państwowe“.

§ 48. 1. Przetaczanie wagonów powinno odbywać się za pomocą urządzeń specjalnie do tego celu przeznaczonych.

2. Przetaczanie ręczne może odbywać się tylko na krótkich odległościach, po torach poziomych lub o pochyleniu nie większym niż 2,5‰.

§ 49. 1. Unieruchomienie wagonów na miejscu ich przeladunku powinno się odbywać przy użyciu hamulców ręcznych lub za pomocą klinów zastawczych, podłożonych pod skrajne koła wagonów.

2. Zabrania się unieruchamiania wagonów przez podkładanie pod koła przedmiotów nie przystosowanych do tego celu, jak kawałki drewna, kamienie, cegły itp.

§ 50. Przesuwne drzwi wagonów powinny być otwierane przy zastosowaniu specjalnych narzędzi.

§ 51. W zakresie kolei i ich obsługi mają ponadto zastosowanie przepisy rozporządzenia Ministrów Pracy i Opieki Społecznej oraz Zdrowia z dnia 16 lipca 1954 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy obsłudze kolei w zakładach pracy (Dz. U. Nr 38, poz. 167) oraz inne przepisy obowiązujące w tym przedmiocie w przedsiębiorstwie „Polskie Koleje Państwowe“.

IV. Sprzęt pomocniczy do przeladunku.

§ 52. 1. Sprzęt pomocniczy do przeladunku, jak łopata trymerska, blacha trymerska, haki sztauerskie, łomy, przecinaki itp., powinny być lekkie, wygodne i bezpieczne w użyciu.

2. Sprzęt pomocniczy określony w ust. 1 powinien być przed wydaniem do pracy każdorazowo sprawdzony pod względem zużycia i dalszej przydatności do bezpiecznego użytkowania.

§ 53. Haki do przeładunku bawełny powinny być wykonane z materiałów nie iskrzących.

§ 54. 1. Płyty do łączenia wagonu z rampą lub wagonu z wagonem powinny być wykonane z desek grubości co najmniej 60 mm, połączonych od spodu listwami poprzecznymi lub z blachy stalowej grubości 6 mm.

2. Poprzeczne krawędzie płyt drewnianych powinny być ścięte na ukos i okute blachą.

3. Płyty powinny być zaopatrzone w zaczepy lub inne urządzenia zabezpieczające przed ich obsunięciem.

4. Szerokość płyt powinna odpowiadać szerokości otworu wejściowego do wagonu.

§ 55. 1. Pomosty i kozły przenośne używane do przeładunku powinny odpowiadać wymaganiom wytrzymałościowym oraz posiadać określenie dopuszczalnego ich obciążenia, uwidocznione trwałym, wyraźnym napisem.

2. Szerokość pomostów powinna być dostosowana do wymiarów przesuwanego po nich ładunku bądź sprzętu w taki sposób, aby przynajmniej z dwóch jego boków pozostawała wolna przestrzeń do krawędzi pomostu o szerokości nie mniejszej niż 0,5 m.

3. Dobór pomostów i kozłów powinien uwzględniać ciężar ładunku i pracujących na nim robotników.

4. Pomosty i kozły po zakończeniu prac przeładunkowych powinny być natychmiast usuwane z miejsca ich ustawienia.

V. Urządzenia chwytające.

Zawiesia linowe i łańcuchowe.

§ 56. Urządzenia chwytające powinny być bezpieczne dla obsługi, niezawodne w użyciu, czynić zadość wymaganiom wytrzymałościowym, mieć jak najmniejszy ciężar, pozwalać na szybkie i dogodne uchwycenie, zahaczenie i zwolnienie ładunku.

§ 57. Zawiesia z lin włókiennych powinny być wykonane z włókien najlepszej jakości.

§ 58. Do wyrobu zawiesi z lin stalowych powinny być użyte liny giętkie, splotowe, przeciwzweite.

§ 59. 1. Zawiesia łańcuchowe powinny być wykonane z łańcuchów krótkoogniwowych, niekalibrowych, o ogniwach owalnych, średnicy preta ogniwa nie mniejszej niż 12,5 i nie większej niż 18 mm.

2. Zabrania się robienia węzłów na łańcuchach.

3. Zabrania się łączenia ogniw łańcucha za pomocą śrub lub drutu. W razie konieczności do łączenia ogniw łańcucha należy używać ogniw łącznikowych.

§ 60. 1. Zawiesia dwucięgnowe i wielocięgnowe linowe i łańcuchowe powinny być wykonane z pojedynczych cięgien. Cięgna te, celem zawieszania ich na hak, powinny być uchwycone jednym wspólnym pierścieniem.

2. Łączenie pętli lub pierścieni dwóch zawiesi jednocięgnowych za pomocą ogniwa łącznikowego (dla otrzymania zawiesia zastępczego mającego

cechy zawiesia dwucięgnowego) i zawieszanie takiego zawiesia stworzeniem lub pałąkiem ogniwa łącznikowego na haku jest zabronione.

3. Zabrania się używania zastępczo dwóch zawiesi jednocięgnowych w przypadku, kiedy powinno być użyte zawiesie dwucięgnowe.

4. Przy określaniu obciążenia roboczego przy użyciu zawiesia dwucięgnowego, jeżeli wprowadzenie unosu do ładowni odbywa się z przechyłem, przyjmuje się tylko jedno cięgno jako nośne.

§ 61. Zawiesia linowe i łańcuchowe czterocięgnowe powinny być wykonane z dwóch zawiesi dwucięgnowych, których dwa pierścienie do zawieszania na haku powinny być ujęte w jednym pierścieniu.

§ 62. 1. Pętla zawiesi do zawieszania unosu powinna być tak duża, aby z łatwością można ją było zakładać na hak urządzenia przeładunkowego.

2. Do pętli linowych służących do zawieszania na haku lub do połączenia z hakiem powinny być wprowadzone ocynkowane sercówki zabezpieczające liny przed wytarciem.

§ 63. 1. Pętle zawiesi z lin stalowych powinny być wykonane przez co najmniej pięciokrotne przetknięcie splotek, w tym trzykrotnie splotkami nietkniętymi i dwukrotnie splotkami, z których połowa liczby drutów z każdej splotki została ucięta lub wykonana w inny bezpieczny sposób.

2. Miejsce zaplecenia pętli powinno być zabezpieczone tak, aby uniknąć skaleczenia rąk przez wystające druty.

§ 64. 1. Wykonanie zawiesia lub skracanie go przez robienie węzłów jest wzbronione.

2. Zawiesie o obwodzie zamkniętym z lin włókiennych powinno być zaopatrzone w urządzenia ułatwiające szybkie zaciąganie pętli zawiesia.

§ 65. 1. Dopuszczalne obciążenie zawiesi wielocięgnowych powinno być uzależnione od wielkości kąta rozwarcia utworzonego między cięgnami po naprężeniu zawiesi i powinno wynosić dla każdego cięgna:

przy kącie 45°	— 90%
„ „ 90°	— 70%
„ „ 120°	— 50%

dopuszczalnego obciążenia cięgna zawieszono pionowo.

2. Kąt rozwarcia cięgien nie powinien przekraczać 120°.

3. Przy użyciu zawiesi czterocięgnowych lub wielocięgnowych do zawieszania unosu dla określenia obciążenia zawiesia należy przyjmować, że pracują tylko dwa cięgna jako nośne.

§ 66. 1. W magazynach i w pobliżu miejsca pracy należy w miejscach dobrze widocznych umieścić tablice wskazujące największe dopuszczalne obciążenie zawiesi linowych i łańcuchowych dla różnych średnic lin i łańcuchów zawiesi pracujących w pionie przy różnych kątach rozwarcia cięgien i różnych sposobach zawieszania łańcuchów.

2. Robotnicy zatrudnieni przy zawieszaniu unosów na hak żurawia lub innego urządzenia przeładunkowego powinni przed użyciem zawiesia dokładnie zapoznać się z danymi umieszczonymi na tablicy.

§ 67. 1. Współczynniki bezpieczeństwa dla lin i łańcuchów zawiesi dwucięgnowych, wielocięgnowych i zawiesi o obwodzie zamkniętym, przeznaczonych:

- 1) do zawieszania lub podtrzymywania ładunków bez ich obwiązywania powinny wynosić:
 - dla zawiesi wykonanych z lin włókiennych — 7,0,
 - dla zawiesi wykonanych z lin stalowych — 6,0,
 - dla zawiesi wykonanych z łańcuchów — 4,5,
- 2) do zawieszania ładunków przy jednoczesnym bezpośrednim ich obwiązywaniu powinny wynosić:
 - dla zawiesi wykonanych z lin włókiennych i stalowych — 10,0,
 - dla zawiesi wykonanych z łańcuchów — 6,0.

2. Współczynnik bezpieczeństwa dla zawiesi wykonanych z łańcuchów użytkowanych w warunkach ciężkich, a więc przy wstrząsach, szarpaniu lub temperaturze poniżej — 20°C, powinien być zwiększony o 100%.

§ 68. 1. Liny włókienne, stalowe, łańcuchy i wykonane z nich zawiesia powinny być przed wydaniem ich do pracy i przy przyjęciu po pracy każdorazowo sprawdzone pod względem ich zużycia i dalszej przydatności do bezpiecznej pracy.

2. Liny włókienne, stalowe, łańcuchy i wykonane z nich zawiesia niezależnie od przepisów ust. 1 powinny być przez nadzór techniczny przedsiębiorstwa w okresach nie dłuższych niż co 3 miesiące szczegółowo badane co do stopnia ich zużycia oraz dalszej przydatności użytkowej.

3. Liny włókienne konopne wydłużone w stosunku do swej pierwotnej długości ponad 10%, liny manilowe i sizalowe wydłużone ponad 15% powinny być wycofane z eksploatacji.

4. Liny stalowe i zawiesia stalowe powinny być zakwalifikowane jako nie nadające się do dalszego użytku, jeżeli:

- 1) na długości równej ośmiokrotnej średnicy liny ilość widzialnych pękniętych drutów przekracza 10% całkowitej ilości drutów w linie,
- 2) wydłużenie liny wynosi ponad 2% pierwotnej jej długości lub średnica liny na skutek wydłużenia zmniejszyła się o 10% w stosunku do pierwotnej średnicy,
- 3) występują oznaki silnego zużycia, przedzierwienia, zerwania splotek lub innego uszkodzenia.

5. Łańcuchy i zawiesia łańcuchowe powinny być zakwalifikowane jako nie nadające się do dalszego użytku, jeżeli:

- 1) średnica prętu, z którego wykonane jest ogniwo, zmniejszyła się w stosunku do średnicy pierwotnej o więcej niż 10%,
- 2) wydłużenie łańcucha przekroczyło 5% jego pierwotnej długości.

§ 69. 1. Dla magazynowania uszkodzonych zawiesi powinno być w magazynie wydzielone pomieszczenie zamykane na klucz.

2. Zawiesi uszkodzonych nie wolno przechowywać razem z zawiesiami zdarnymi do użytku.

3. Zabrania się używania zawiesi i urządzeń chwytających nie atestowanych.

§ 70. Zawiesia po ukończeniu pracy, jeżeli nie są przekazane następnej zmianie, powinny być natychmiast oddane do magazynu dla sprawdzenia ich dalszej przydatności do bezpiecznej pracy.

Haki.

§ 71. 1. Haki do przenoszenia unosów powinny być kute lub płytkowe i wykonane ze stali.

2. Stosowanie haków lanych lub spawanych jest zabronione.

§ 72. Hak powinien mieć świadectwo wytwórni z oznaczeniem materiału, z jakiego został wykonany, oraz posiadać oznaczenie dopuszczalnego obciążenia roboczego.

§ 73. 1. Konstrukcja haka powinna pozwalać na łatwe i szybkie zaczepienie zawiesia, uniemożliwiać samoczynne wysunięcie się z gardzieli haka oraz zabezpieczać hak przed zaczepieniem się o burty statku, wystające części przedmiotów itp.

2. Część haka, która w czasie przenoszenia unosu styka się z liną, łańcuchem, powinna mieć możliwie dużą i łagodnie zaokrągloną powierzchnię.

3. Przy przenoszeniu unosów z ładunkiem niebezpiecznym oraz gdy zachodzi możliwość wysunięcia zawiesia z gardzieli haka powinny być stosowane haki wyposażone w urządzenia zamykające gardziel.

§ 74. 1. Ładunki o ciężarze ponad 100 ton powinny być podnoszone na elementach zamkniętych, tzw. uszakach, lub hakach płytowych.

2. Na haku dwurożnym należy ładunek tak zawieszać, aby obydwie rogi były jednakowo obciążone.

3. Wciskanie siłą łańcucha lub pierścienia w rozwarcie gardzieli haka jest zabronione.

4. Zabrania się stosowania urządzeń służących do zawieszania ładunku na hak, jak pierścieni, ogniów, mankietów, łańcuchów itp., których wymiary uniemożliwiają swobodne włożenie urządzenia w rozwarcie gardzieli haka i umieszczenie go na dnie gardzieli.

§ 75. 1. Kontrola haków co do stopnia zużycia i ustalenia ich przydatności do dalszej pracy powinna być przeprowadzana przed rozpoczęciem przeładunku i codziennie w czasie jego trwania.

2. Jeżeli rozwartość gardzieli haka na skutek rozgięcia zwiększyła się o ponad 10% w stosunku do rozwartości początkowej, hak powinien być przekuty na gorąco i doprowadzony do przepisowego kształtu.

3. Kontrolę zwiększenia rozwartości gardzieli haka należy przeprowadzać za pomocą sprawdzianu na wymiar.

Tace ładunkowe (szety).

§ 76. 1. Dolne powierzchnie tac wykonanych z desek powinny być wzmocnione wzdłuż całej szerokości desek.

2. Ucha tac wraz ze wzmocnieniem powinny stanowić jedną całość.

3. Współczynnik bezpieczeństwa dla uch po-
winien być nie mniejszy niż 5,0.

§ 77. Do przeładunku ładunków płynnych
w balonach powinny być stosowane tace ze ścia-
nami bocznymi.

Podstawki ładunkowe (palety).

§ 78. Podstawki ładunkowe powinny mieć
wszystkie powierzchnie i krawędzie gładkie, wy-
konane w taki sposób, aby nie groziły skalecze-
niem rąk i uszkodzeniem ładunku, oraz powinny
mieć jak najmniejszy ciężar własny i zapewniać
bezpieczne i łatwe użytkowanie.

Uchwyty.

§ 79. Współczynnik bezpieczeństwa dla uchwy-
tów metalowych nie powinien być mniejszy
niż 5,0.

Uchwyty elektromagnetyczne.

§ 80. 1. Zastosowanie uchwytu elektromagne-
tycznego do przeładunku na statki lub odwrotnie
jest zabronione. Stosowanie elektromagnesów
w innych relacjach przeładunkowych jest dopu-
szczalne.

2. Przy przenoszeniu przedmiotów długich na-
leży stosować kilka uchwytów.

3. Przebywanie w strefie działania urządze-
nia przeładunkowego, pracującego przy użyciu
uchwytu elektromagnetycznego, jest zabronione.
Dojście do tej strefy powinno być należycie za-
bezpieczone.

VI. Dźwignice.

Bloki otwierane.

§ 81. 1. Ciężar bloku nie powinien przekra-
czać 50 kg.

2. Zamknięcie otwieranej części metalowego
jarzma powinno być zabezpieczone w taki sposób,
aby nie mogło się otwierać samoczynnie podczas
pracy i uniemożliwiało usunięcie się liny między
krążek a jarzmo.

§ 82. 1. Bloki używane w ładowni statków
powinny być mocowane tylko do pierścieni lub
innych urządzeń do tego celu przeznaczonych,
znajdujących się w wręgach za pomocą ogniów
łącznikowych sworzniowych.

2. Mocowanie bloków na rozpornicach statku
jest niedopuszczalne.

3. Jeżeli wręgi nie są wyposażone w urządze-
nia do mocowania bloków, bloki powinny być mo-
cowane przy użyciu uchwytów skonstruowanych
specjalnie do tego celu.

4. Wiercenie otworów na wręgach, przyspa-
wanie do konstrukcji statków urządzeń zastępc-
zych do mocowania bloków bez zgody kierow-
nictwa statku jest zabronione.

5. Bloki z krążkami pękniętymi, okaleczonymi
krawędziami, zgiętą lub wytartą osią lub innymi
uszkodzeniami, powinny być natychmiast usu-
wane z eksploatacji.

Wózki ręczne.

§ 83. 1. Konstrukcja wózka powinna zapew-
niać jak największą stateczność przy pełnym za-
ładowaniu, łatwe załadowanie i rozładowanie oraz
jak najmniejszy opór jazdy.

2. Osie kół wózka powinny być osadzone w łoż-
yskach tocznych.

3. Wózki powinny być wyposażone w koła
ogumione.

4. Ciężar własny wózka nie powinien być
większy niż 150 kg.

§ 84. 1. Wózki dwukołowe używane do prze-
wozu drobnicy powinny mieć urządzenie do unie-
ruchomienia kół w czasie, gdy wózek wraz z cię-
żarem jest przechylony.

2. Rękojeście dźwigni wózków powinny mieć
kształt odpowiedni do wygodnego ujęcia.

3. Wózki do przewozu butli z kwasami lub
innymi cieczami żrącymi powinny mieć urządze-
nia zabezpieczające przed spadnięciem ładunku
z wózka.

§ 85. 1. Dla przewozu ładunków ponad 400 kg
lub większych objętościowo powinny być używa-
ne wózki trzy- lub wielokołowe.

2. Wózki z dyszlami powinny być zaopatrzo-
ne w urządzenia zabezpieczające przednią część
wózka przed spadnięciem ładunku na dyszel.

3. Dyszel powinien mieć kabłąk chroniący
dłoń robotnika oraz urządzenia zabezpieczające
przed opadnięciem.

4. Dopuszczalny ciężar ładunku przewożonego
na wózkach wielokołowych po terenie poziomym
i twardej nawierzchni nie powinien przekraczać
400 kg na osobę, nie licząc ciężaru wózka.

§ 86. Wózki ręczne na szynach powinny być
wyposażone w hamulce.

§ 87. 1. Wózki z platformą podnośną powin-
ny podjeżdżać pod podstawkę zupełnie swobodnie.

2. Długość podstawek nie powinna być więk-
sza od długości platformy.

3. Nóżki podstawki w położeniu podniesio-
nym powinny się znajdować na wysokości co naj-
mniej 25 mm nad podłogą.

§ 88. 1. Ładunek powinien być na wózku
ułożony w taki sposób, aby w czasie przewozu
nie mógł spaść, rozsypać się ani przewrócić lub
wylać.

2. Ładunki powinny być rozmieszczone na
wózku w taki sposób, aby nie przysłaniały pola wi-
dzenia.

3. Ładunki o przekrojach okrągłych należy
podklinować, a o kształtach jednakowych — wią-
zać między sobą.

4. Ciężar ładunków masowych na wózkach
wielokołowych powinien być rozmieszczony rów-
nomiernie na całej powierzchni ładunkowej.

§ 89. W sprawach nie uregulowanych przepi-
sami niniejszego rozporządzenia w zakresie trans-
portu ręcznego obowiązują przepisy rozporządze-
nia Ministrów Pracy i Opieki Społecznej oraz
Zdrowia z dnia 1 kwietnia 1953 r. w sprawie bez-
pieczeństwa i higieny pracy pracowników zatrud-
nionych przy ręcznym dźwiganiu i przenoszeniu
ciężarów (Dz. U. Nr 22, poz. 89).

Wózki silnikowe.

§ 90. 1. Stanowiska kierowcy na wózkach silnikowych powinny być osłonięte w sposób zabezpieczający kierowcę i urządzenia sterujące przed zgnieciem w przypadku zderzenia z innymi wózkami lub przedmiotami.

2. Powierzchnia pomostu powinna być wykonana tak, aby zabezpieczała kierowcę przed poślizgnięciem się.

3. Przewody i aparatura elektryczna powinny być zabezpieczone w taki sposób, aby iskrzenie mogące powstać w czasie jazdy nie zagrażało kierowcy ani ładunkowi.

4. Wózki powinny być zaopatrzone co najmniej w jeden mechaniczny hamulec. Wyłącznik główny prądu powinien być sprzężony z hamulcem w taki sposób, aby w razie niebezpieczeństwa, kiedy kierowca jest zmuszony szybko opuścić wózek, następowało wyłączenie prądu przy jednoczesnym samoczynnym zahamowaniu wózka.

5. Każdy wózek powinien być wyposażony w wyłącznik prądu włączany specjalnym kluczem w celu uniemożliwienia uruchomienia wózka przez osoby niepowołane.

6. Wózki powinny mieć sygnalizację dźwiękową.

7. Wózki powinny być wyposażone w światła przednie oraz tylne szkła odblaskowe.

§ 91. Wózki używane jako ciągniki powinny być wyposażone w sprzęgi zabezpieczające przed samoczynnym odłączeniem się przyczepy od ciągnika podczas jazdy.

§ 92. 1. Maksymalna szybkość jazdy wózków używanych do prac przeładunkowych nie powinna przekraczać w granicach portu 18 km/godz., na zakrętach i przejazdach, w wąskich miejscach, na rampach oraz w pomieszczeniach magazynowych — 6 km/godz.

2. Zabrania się przewożenia pracowników wózkami, jeżeli wózki nie są do tego odpowiednio dostosowane.

§ 93. Stanowisko kierowcy na wózku widłowym powinno być zabezpieczone przed spadnięciem na kierowcę ładunku podniesionego na wzdłużach.

§ 94. 1. Wyloty rur gazów spalinowych przy wózkach silnikowych powinny być umieszczone w takich miejscach, aby wydzielające się spaliny nie zagrażały kierowcy.

2. Eksploatowanie wózków spalinowych w ładowniach statku jest dopuszczalne, jeżeli ładownie są dobrze przewietrzane, a stężenie tlenu węgla w powietrzu ładowni nie będzie przekraczać dopuszczalnego stężenia określonego normą.

3. Eksploatowanie wózków spalinowych napędzanych benzyna etylizowaną w ładowniach statków, magazynach i innych podobnych pomieszczeniach jest zabronione.

4. Zabrania się stosowania wózków silnikowych w pomieszczeniach i ładowniach statków, w których jest duże zapylenie lub stężenie gazów mogących spowodować wybuch.

§ 95. 1. Jeżeli ładunek przenoszony jest przez dwa lub więcej wózków widłowych pracujących jednocześnie, żaden z wózków nie powinien być

obciążony więcej niż do $\frac{3}{4}$ dopuszczalnego obciążenia.

2. Przebywanie osób pod podniesionym ładunkiem jest zabronione.

3. Przepisy § 88 mają odpowiednie zastosowanie.

Przyciągarki.

§ 96. 1. Przyciągarki z liną nawijaną na bęben powinny być zaopatrzone w hamulce i akustyczne urządzenia sygnalizacyjne, a w porze nocnej — w czerwone światła ostrzegawcze.

2. Bębny linowe przyciągarek powinny być zaopatrzone w układacze lin.

§ 97. Przyciągarki z liną obiegową bez końca wzdłuż odcinka torów, obok którego biegnie lina, powinny być zaopatrzone w wyłączniki bezpieczeństwa, rozmieszczone w łatwo dostępnych i w porze nocnej dobrze oświetlonych miejscach, w odstępach nie przekraczających 25 m.

§ 98. 1. Największa szybkość przetaczania wagonów przyciągarkami nie powinna przekraczać 5 km/godz.

2. Dozwolona liczba przetaczanych wagonów powinna być określona instrukcją przedsiębiorstwa, uwzględniającą warunki terenowe oraz pracę w porze letniej i zimowej.

§ 99. Liny przyciągarek powinny być wymieniane zgodnie z wymaganiami § 68 ust. 4.

§ 100. Podczas pracy przyciągarek powinien być przestrzegany ścisły zakaz przebywania lub przechodzenia w zasięgu pracujących lin osobom nie upoważnionym.

§ 101. W zakresie bezpieczeństwa pracy przy obsłudze przyciągarek mają ponadto zastosowanie przepisy §§ 46, 47 i 48 rozporządzenia Ministrów Pracy i Opieki Społecznej oraz Zdrowia z dnia 16 lipca 1954 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy obsłudze kolei w zakładach pracy (Dz. U. Nr 38, poz. 167).

Żurawie.

§ 102. 1. Mechanizmy żurawia powinny być zaopatrzone w pomosty z bezpiecznymi wyjściami, skonstruowanymi w taki sposób, aby nie zmniejszały widoczności z kabiny.

2. Wszystkie pomosty, kładki itp. konstrukcje powinny być zaopatrzone w sztywne poręcze, umieszczone na wysokości 1,1 m, poprzeczkę umieszczoną w połowie wysokości oraz w obrzeża o wysokości co najmniej 0,15 m.

§ 103. 1. Żurawie poruszające się na szynach jezdnych powinny być zaopatrzone w podpory zabezpieczające w przypadku złamania się osi koła.

2. Koła jezdne żurawi powinny mieć osłony dla usuwania przedmiotów na drodze przesuwania się żurawi umieszczone w odległości nie większej niż 10 mm od główki szyny.

3. Mosty żurawi powinny być zaopatrzone po obu stronach poprzecznic w zderzaki pomalowane na białą.

§ 104. Na końcach torów jezdnych żurawi powinny być umieszczone odboje zaopatrzone w sprężyste zderzaki.

§ 105. 1. Żurawie powinny być zaopatrzone w urządzenia zabezpieczające je przed przeciążeniem, sygnalizujące przekroczenie dopuszczalnego udźwigu żurawia lub też wyłączające dopływ prądu do silnika mechanizmu podnoszenia.

2. Żurawie powinny być zaopatrzone w wyłączniki krańcowe zapewniające bezpieczne wykonanie pracy oraz zabezpieczające urządzenia żurawia przed uszkodzeniem.

3. W kabinie powinien być zainstalowany wskaźnik wysokości podnoszenia, wskazujący w każdej chwili położenie haka lub chwytaka.

§ 106. Żurawie powinny być zaopatrzone w sprawnie działającą sygnalizację dźwiękową uruchamianą automatycznie z chwilą jazdy bramy żurawia oraz w sygnał ostrzegawczy.

§ 107. Mosty żurawi poruszających się po torach jezdnych powinny być zaopatrzone w urządzenia zabezpieczające przed przesuwaniem się żurawia pod działaniem silnego wiatru z miejsca jego postoju lub pracy.

§ 108. 1. Żurawie powinny być zaopatrzone w urządzenia do mierzenia siły wiatru, alarmujące sygnałem świetlnym lub dźwiękowym w chwili przekroczenia dopuszczalnej siły wiatru dla danego żurawia.

2. W przypadku przekroczenia dopuszczalnej siły wiatru pracę żurawia należy przerwać, a żuraw zakotwiczyć.

§ 109. 1. Każdy żuraw powinien być zaopatrzony w tablicę z oznaczeniem dopuszczalnego udźwigu.

2. Jeżeli żuraw ma zmienny udźwig, na tablicy powinien być podany udźwig obowiązujący przy określonych położeniach wysięgnika.

§ 110. 1. Żuraw o napędzie elektrycznym powinien mieć uziemione podpory stalowej konstrukcji żurawia przez uziemienie toru.

2. Obudowa silników i urządzeń elektrycznych powinna mieć dobre połączenia metalowe z konstrukcją stalową.

3. Oporność uziemienia urządzeń zabezpieczonych bezpiecznikami topikowymi lub wyłącznikami samoczynnymi bez przekaźników ochronnych (ziemiozwarciovych) nie powinna być większa niż 4 Ω .

4. Na złączach szyn jezdnych powinny być założone przyspawane łączówki elektryczne nie utrudniające dylatacji termicznej szyn.

§ 111. 1. Wysokość kabiny i maszynowni nie powinna być mniejsza niż 2 m.

2. Kabina powinna być oddzielona ścianką od pomieszczenia maszynowni zabezpieczającą dźwiękowego przed hałasem i pyłem.

3. Kabina powinna być zaopatrzona w drzwi zamykane na klucz.

4. Jeżeli drzwi kabiny i maszynowni znajdują się wyżej niż 30 cm ponad pomostami prowadzącymi do nich, należy zainstalować schodki lub stałe drabinki ułatwiające wejście.

5. W okresie zimowym kabina powinna być ogrzewana do temperatury co najmniej $+15^{\circ}\text{C}$.

§ 112. 1. Dźwigowy powinien mieć zapewnioną możliwość sterowania żurawiem w pozycji siedzącej.

2. Siedzenie powinno być z oparciem i umieszczone w taki sposób, aby dźwigowy miał możliwość obserwowania terenu swej pracy i kierowania żurawiem bez potrzeby wstawania.

§ 113. 1. Liny nawijane na bęben powinny mieć taką długość, aby przy najniższym położeniu haka pozostawało na bębnie co najmniej 2,5 zwoja.

2. Dla zabezpieczenia lin przed spadnięciem z bębna bębny powinny być z obydwu stron zaopatrzone w tarcze o średnicy tak dużej, aby po pełnym nawinięciu liny krawędź tarczy wystawała o 5 średnic liny.

3. Liny, które spadły z bębna i dostały się pomiędzy koła zębate lub na których powstały węzły czy pętle, powinny być przed dalszym użyciem dokładnie zbadane.

§ 114. Bębny linowe powinny być wyposażone w układacze lin.

§ 115. 1. Współczynnik bezpieczeństwa dla lin nośnych żurawia powinien wynosić co najmniej 5,0.

2. Liny nośne żurawia należy wymieniać zgodnie z wymaganiami podanymi w § 68 ust. 4.

§ 116. 1. Poziome przenoszenie ładunku żurawiem powinno odbywać się na wysokości co najmniej jednego metra ponad przedmiotami znajdującymi się na drodze przenoszonego unosu.

2. Zabrania się podnoszenia, opuszczania lub opróżniania chwytaków, skrzyń podczas wchodzenia lub wychodzenia robotników z ładowni statku.

3. Podczas przerw w pracy chwytak nie powinien pozostawać zawieszony na linach, lecz powinien być opuszczony na pomost lub międzypokład.

§ 117. Dla każdego typu żurawia portowego powinna być opracowana szczegółowa instrukcja obsługi i bezpieczeństwa pracy dostosowana do rodzaju danego żurawia i warunków pracy w porcie.

§ 118. Zespołowa praca żurawi jest dopuszczalna w obecności osoby odpowiedzialnej za bezpieczeństwo ruchu i za wiedzą i zezwoleniem kierownictwa przedsiębiorstwa przeładunkowego.

§ 119. Ponadto przy eksploatacji żurawi w sprawach nie uregulowanych przepisami niniejszego rozporządzenia obowiązują przepisy rozporządzenia Ministrów Pracy i Opieki Społecznej oraz Zdrowia z dnia 20 marca 1954 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy obsłudze żurawi (Dz. U. Nr 15, poz. 58).

Żurawie pływające.

§ 120. 1. Każdy żuraw pływający powinien mieć świadectwo klasyfikacyjne, stwierdzające dopuszczenie jednostki do ruchu, oraz karty ewidencyjne wydane przez powołane do wykonywania nadzoru organy lub instytucje.

2. Żuraw powinien być wyposażony w łódź do komunikacji między żurawiem a ładem lub w inne urządzenia odpowiadające obowiązującym w tym zakresie przepisom.

§ 121. 1. Żuraw pływający podczas postoju i przeładunku powinien być przycumowany.

2. W czasie silnych wiatrów określonych przez

kapitanat portu zabrania się jakiegokolwiek pracy żurawiem pływającym bez zezwolenia kapitanatu.

3. Zabrania się wykonywania jakichkolwiek prac żurawiem pływającym przy temperaturze minus 20°C.

VII. Przenośniki.

Przenośniki grawitacyjne.

§ 122. Szybkość końcowa ładunku w miejscach odbioru przy przenośnikach prostych i spiralnych nie powinna przekraczać 0,75 m/sek. przy odbiorze ręcznym.

§ 123. 1. Przenośniki proste typu otwartego (ześlizgi) do drobnicy powinny być zaopatrzone po obu stronach w prowadnice takiej wysokości, aby zapobiegały wypadaniu ładunków podczas ich ruchu. Wysokość prowadnic nie może być mniejsza niż 0,4 m.

2. Powierzchnia ślizgów oraz obrzeża przenośnika prostego do transportu bawełny i podobnych ładunków łatwo zapalnych powinna być wyłożona drewnem, a główki gwoździ lub inne części metalowe, jeżeli są z materiału iskrzącego, powinny być wgłębione i zakryte drewnem.

3. Miejsca odbioru ładunków z przenośnika powinny być zaopatrzone w urządzenia zatrzymujące dla zabezpieczenia robotników przed uderzeniem.

§ 124. 1. Przenośniki spiralne otwarte przeznaczone do drobnicy powinny być z zewnętrznej strony zaopatrzone w obrzeża zabezpieczające ładunek przed wypadnięciem.

2. Wysokość obrzeża powinna wynosić co najmniej $\frac{2}{3}$ wysokości największej jednostki przesuwanego ładunku.

3. Obrzeża od strony wewnętrznej powinny być gładkie.

4. Zewnętrzny brzeg powierzchni ślizgowej przenośnika powinien być podniesiony w stosunku do środka.

§ 125. 1. Ramy wzdłużne przenośników rolkowych, w których umieszczone są rolki, powinny być połączone w sposób uniemożliwiający zmianę odległości między ramami.

2. Rolki powinny być zabezpieczone przed wypadnięciem.

3. Odstęp między osiami rolek powinien być taki, aby najkrótsza jednostka przesuwanego ładunku spoczywała co najmniej na trzech rolkach.

4. Sekcje łukowe na zakrętach przenośników rolkowych powinny być wyposażone w obrzeża zabezpieczające przed wypadnięciem ładunku.

§ 126. Przenośniki grawitacyjne, przy których porozumiewanie głosowe między stanowiskami załadunku i odbioru jest utrudnione, powinny być zaopatrzone w sygnalizację świetlną i dźwiękową.

Przenośniki taśmowe.

§ 127. 1. Wielkość kąta pochylenia i dopuszczalna szybkość urządzenia nośnego przenośnika powinny być dostosowane do rodzaju tego urządzenia oraz do rodzaju przenoszonych ładunków.

2. Dane co do wielkości kąta nachylenia oraz dopuszczalnej szybkości urządzenia nośnego przenośnika powinny być uwidocznione w instrukcji obsługi każdego przenośnika.

§ 128. Przenośniki taśmowe stałe powinny mieć wyłączniki bezpieczeństwa umieszczone w łatwo dostępnych i dobrze oświetlonych miejscach w odstępach nie przekraczających 25 m.

§ 129. Taśmy gumowe lub stalowe przenośników do przenoszenia drobnicy powinny mieć szerokość większą o 30 mm od ładunków, których szerokość nie przekracza 300 mm, oraz większą o 100 mm — dla pozostałych ładunków.

§ 130. Złącza końców taśmy gumowej przenośników powinny być obustronnie gładkie.

§ 131. Miejsca nabiegania taśmy przenośników na bęben napędowy i napinający powinny być zabezpieczone.

§ 132. 1. Mechanizmy służące do zmiany kąta nachylenia ramy przegubowej przewoźnego przenośnika powinny być tak skonstruowane, aby całkowicie zabezpieczyły przed samoczynnym opuszczeniem się ramy.

2. Śruby nastawcze, znajdujące się w mechanizmach do zmiany kąta nachylenia ramy, powinny być zaopatrzone w urządzenia zabezpieczające przed zupełnym ich wykręceniem.

3. Śruby nastawcze powinny mieć wyraźne oznaczenie wskazujące kierunek podnoszenia i opuszczenia ramy.

4. Zabrania się dokonywania zmiany kąta nachylenia ramy przenośnika w czasie jego ruchu.

§ 133. Wszystkie gniazda wtykowe przeznaczone dla wtyczek kabli zasilających prądem silniki przewoźnych przenośników powinny być jednego typu z automatycznym zamknięciem.

§ 134. W sprawach nie uregulowanych przepisami niniejszego rozporządzenia w zakresie obsługi przenośników mają zastosowanie przepisy rozporządzenia Ministrów Pracy i Opieki Społecznej oraz Zdrowia z dnia 19 marca 1954 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy obsłudze przenośników (Dz. U. Nr 13, poz. 51).

VIII. Dojście i dowóz robotników do statku i barki.

Dojście robotników do statku i barki.

§ 135. 1. Dojścia na statek lub barkę powinny odbywać się przy pomocy trapów, a w wyjątkowych przypadkach — przy pomocy drabin.

2. Jeżeli środki dojścia na statek nie odpowiadają obowiązującym przepisom, brygadzysta obowiązany jest żądać od kapitana statku ich wymiany.

3. Do czasu ustawienia urządzeń bezpiecznego dojścia na statek ruch między lądem a statkiem jest zabroniony.

4. W razie ustawienia statku, na którym ma się odbywać przeładunek, wzdłuż burty drugiego statku przycumowanego do nabrzeża, kapitan tego ostatniego jest obowiązany umożliwić wolne i bezpieczne dojście do statku, a jeżeli zajdzie potrzeba — okazać pomoc przy urządzeniu bezpiecznego dojścia.

§ 136. 1. Trapy i drabiny powinny mieć szerokość użytkową co najmniej 0,55 m. Trapy powinny być zabezpieczone na całej długości dwustronnymi poręczami wysokości nie mniejszej niż 0,9 m, bądź z jednej strony, jeżeli drugą stroną przylegają na całej długości do burty statku.

2. W żegludze śródlądowej dla trapów i drabin obowiązują wymagania ustalone przepisami Polskiego Rejestru Statków.

3. Jeżeli do zamocowania poręczy przy trapie zastosowano wsporniki, powinny być one zabezpieczone w taki sposób, aby nie mogły się wysuwać z gniazd, w których zostały osadzone.

4. Jeżeli trap oparty jest o nadburcie, przy nadburciu od strony pokładu powinny być ustawione schodki zapewniające wygodne zejście na pokład.

§ 137. 1. Trapy i drabiny powinny być ustawione lub zawieszane w taki sposób, aby nie mogły spaść, obsunąć się lub samoczynnie zmienić swego położenia.

2. Położenie trapów i drabin powinno być bezwzględnie dostosowane do zmian w zanurzeniu statku lub barki oraz do stanu wysokości wody w basenie portowym.

3. Trapy i drabiny powinny być w ciemnej porze doby dobrze oświetlone, przy czym oświetlenie to nie powinno utrudniać nawigacji innym statkom.

4. Trapy i drabiny w okresie zimowym powinny być oczyszczane ze śniegu i lodu i utrzymywane w sposób zabezpieczający przed poślizgnięciem.

5. Trapy i drabiny powinny pozostawać tak długo na miejscu, jak tego wymagają warunki pracy.

§ 138. 1. Przy wejściu na statek i zejściu ze statku mogą znajdować się na trapie najwyżej 3 osoby równocześnie, na drabinie — jedna osoba.

2. Wszelki sprzęt przeładunkowy powinien być dostarczony na statek żurawiem lub windą pokładową. Przenoszenie sprzętu przeładunkowego przez robotników po trapach lub drabinach jest niedozwolone.

§ 139. 1. W razie konieczności dokonania przeładunku na statkach nie przycumowanych do nabrzeża, a zakotwiczonych na redzie lub przycumowanych do dalb, nie mających pomostu łączącego z nabrzeżem, oraz wszędzie tam, gdzie dojście robotników na statki może nastąpić tylko z jednostki pływającej, mogą być stosowane sztormtrapy pod warunkiem, że pod sztormtrapek zostanie rozciągnięta siatka dobrze przymocowana do burty statku i pokładu jednostki dowożącej robotników.

2. Siatka, o której mowa w ust. 1, powinna być rozciągnięta pośrodku sztormtrapy i mieć szerokość nie mniejszą niż 2,5 m. Długość siatki powinna mieć odpowiedni zapas uwzględniający różnice poziomu powstałe na skutek przechyłów jednostek na fali.

3. Dojście robotników na statek przy pomocy sztormtrapy powinno odbywać się pod nadzorem doświadczonego robotnika wyznaczonego przez brygadzystę, który ubezpiecza wchodzących robotników przy pomocy liny i szelek bezpieczeństwa.

4. Na sztormtrapie może znajdować się tylko jedna osoba.

§ 140. Wszystkie otwory rur w nadwodnej części burty statku przycumowanego do nabrzeża, jak rury pary odlotowej, rury wylotowe pomp oraz ścieków, powinny być przysłonięte w taki sposób, aby nie zagrażały poparzeniem, zamoczeniem lub zabrudzeniem robotników w czasie dojścia na statek oraz podczas wykonywania przez nich przeładunku.

§ 141. Zabrania się przechodzenia i przebywania osobom postronnym na nabrzeżu w promieniu 30 m od punktów cumowania podczas dobijania statku do brzegu i odbijania od brzegu w portach morskich, a w portach rzecznych w promieniu 15 m.

§ 142. W sprawach nie uregulowanych przepisami niniejszego rozporządzenia do trapów, schodni i drabin mają zastosowanie przepisy §§ 32—43 rozporządzenia Ministra Żeglugi z dnia 18 grudnia 1956 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy na polskich morskich statkach handlowych w żegludze międzynarodowej (Dz. U. z 1957 r. Nr 14, poz. 75).

Przewóz robotników drogą wodną.

§ 143. 1. Robotnicy skierowani do prac przeładunkowych drogą wodną na statek albo ze statku do innego miejsca pracy powinni być dowiezieni do miejsca pracy na jednostce pływającej, przystosowanej do przewozu ludzi i posiadającej zezwolenie kapitanatu portu.

2. Załogi jednostek pływających powinny mieć uprawnienia wydane przez właściwe organy.

§ 144. 1. Na miejscu widocznym na pokładzie powinny być umieszczone tablice z podaniem największej liczby osób, jaka może być przewożona na jednostce pływającej przy zachowaniu warunków bezpieczeństwa.

2. Jeżeli statki lub łodzie używane do transportu robotników są używane również do przewozu ładunków (np. rowerów), w przypadku przewożenia ładunku należy zmniejszyć liczbę osób przyjmując każde 75 kg ładunku jako równoważnik jednej osoby.

§ 145. 1. Jeżeli nadburcie jednostki pływającej wynosi mniej niż 0,6 m w miejscach przeznaczonych do przewozu robotników, to nadburcie to powinno być zaopatrzone w bezpieczne poręcze do wysokości 0,9 m od powierzchni pokładu.

2. Poręcz powinna być wykonana w taki sposób, aby można było bezpiecznie się o nią opierać.

IX. Prace przygotowawcze na statku lub barce.

§ 146. 1. Odkrywanie i zakrywanie ładowni powinna wykonywać załoga statku lub wyznaczeni przez brygadzystę doświadczeni robotnicy portowi pod nadzorem oficera statku.

2. Odkrywanie lub zakrywanie ładowni barki oraz innych statków żeglugi śródlądowej powinna wykonywać tylko załoga barki lub statku.

3. Nie zatrudnieni chwilowo robotnicy powinni znajdować się poza zasięgiem czynności związanych z tymi pracami.

§ 147. 1. Wyjmowanie i zakładanie rozpornic powinno być wykonywane przy użyciu urządzeń statkowych.

2. W przypadkach koniecznych i uzasadnionych wyjmowanie i zakładanie rozpornic może być dokonane za pomocą żurawia portowego za zgodą, w obecności i pod nadzorem osoby wyznaczonej przez przedsiębiorstwo.

§ 148. 1. Wyjmowanie i zakładanie rozpornic powinno być wykonane przy zastosowaniu właściwego zawiesia, skonstruowanego w taki sposób, aby nie zachodziła konieczność wchodzenia na rozpornice w czasie jego zakładania.

2. Wyjmowanie rozpornic powinno się odbywać po uprzednim usunięciu sworzni lub urządzeń zabezpieczających.

3. Przy kierowaniu rozpornicami robotnicy powinni posługiwać się linkami pomocniczymi.

§ 149. 1. Przed rozpoczęciem prac przeładunkowych w ładowniach statków wszystkie rozpornice powinny być usunięte z wyjątkiem przypadków, gdy rozmiar luku pozwala na prowadzenie prac w sposób nie stwarzający zagrożenia uderzenia ładunkiem o rozpornice pozostałe w luku.

2. Jeżeli ładunek jest ładowany lub wyładowywany przez więcej niż jeden luk i zachodzi konieczność usuwania rozpornic, to rozpornice należy usuwać najpierw z najwyższej położonego luku, a następnie rozpornice z luków niżej położonych (międzypokładów).

3. Tam, gdzie rozpornice pozostają na miejscu (na luku), powinny być one przed rozpoczęciem prac przeładunkowych pewnie zamocowane na obu swoich końcach przy pomocy odpowiednich sworzni zaopatrzonych w nakrętki lub też zamocowanych w inny odpowiedni sposób zapobiegający przypadkowej zmianie ich położenia.

§ 150. Zsuwanie rozpornic przesuwanych powinno być wykonane za pomocą specjalnych urządzeń, a nie bezpośrednio rękami.

§ 151. 1. Pokrywy lukowe, które ze względu na konstrukcję są wyjmowane ręcznie, powinny być zaopatrzone w bezpieczne, mocne uchwyty dla rąk.

2. Pokrywy i rozpornice oraz gniazda rozpornic powinny być kolejno oznaczone w sposób wyraźny i trwały.

3. Jeżeli ze względu na konstrukcję pokrywy uchwyty są tak umieszczone, że pracownicy wyjmujący pokrywy muszą przenosić je pochylając się w stronę otworu luku, wyjmowanie pokryw powinno się odbywać przy pomocy specjalnie dostosowanych do tego celu haków. Długość haków powinna być taka, aby pracownicy mogli przenosić pokrywy bez konieczności pochylania się nad lukiem.

§ 152. 1. Wyjmowanie pokryw lukowych należy rozpoczynać od środka luku, a zakładanie do środka luku.

2. Zakładanie rozpornic i pokryw lukowych powinno się odbywać według ich oznakowania.

3. Jeżeli rozpornice i pokrywy lukowe są uszkodzone lub nie mogą być dobrze założone, brygadzysta obowiązuje jest natychmiast powiadomić o tym oficera statku.

§ 153. 1. Wyjęte pokrywy lukowe, rozpornice i brezenty powinny być ułożone w takich miejscach, aby nie utrudniały dostępu do drabin prowadzących do ładowni statku i aby przy przenoszeniu ładunków nie mogły się obsunąć albo być zrzucone za burtę lub do ładowni statku.

2. Zabrania się układania pokryw lukowych i rozpornic obok zrębnic.

3. Pomiędzy zrębnicą a miejscem układania pokryw lukowych i rozpornic powinno pozostać wolne przejście, przy czym przejście to na statkach powinno wynosić co najmniej 1 m szerokości.

§ 154. Pokrywy lukowe nie mogą być używane do budowy pomostów ładunkowych ani też do żadnych innych celów.

§ 155. 1. Przed rozpoczęciem zsuwania pokryw lukowych składanych oraz przed podnoszeniem pokryw lukowych podnoszonych z pokryw powinny być usunięte wszelkie przedmioty.

2. W czasie zsuwania lub rozsuwania pokryw lukowych składanych zabrania się dokonywania jakichkolwiek czynności na powierzchni pokrywy oraz przebywania w bezpośredniej bliskości zrębnic luku.

3. W czasie podnoszenia lub opuszczania pokryw lukowych podnoszonych zabrania się przebywania na pokładzie wzdłuż całej długości luku oraz pomiędzy poprzeczną zrębnicą luku a urządzeniem podnoszącym pokrywę.

4. Pokrywy lukowe składane oraz pokrywy lukowe podnoszone powinny być po usunięciu lub podniesieniu zamocowane w sposób uniemożliwiający samoczynną zmianę położenia.

5. Zabrania się rozpoczęcia jakichkolwiek prac przeładunkowych przed zamocowaniem pokryw.

§ 156. 1. Przygotowanie bomu do przeładunku może się odbywać tylko w obecności oficera statkowego.

2. Bomby powinny być przygotowane w taki sposób, aby osprzęt jednego bomu nie mógł się ocierać o osprzęt drugiego bomu.

3. Przy braku oznakowania udźwigu bomu lub jeżeli jego oznakowanie wzbudza wątpliwości — na żądanie brygadzysty dopuszczalny udźwig bomu powinien podać oficer statku na podstawie aktualnych dokumentów statku.

§ 157. 1. Przy jednoczesnym użyciu do przeładunku dwóch bomów (bomy sprzężone), kiedy renery obu bomów są przyłączone do jednego haka i tworzą jeden zespół podnoszący, należy założyć odpowiednio wytrzymałe liny unieruchamiające bom (prefendry).

2. Dopuszczalne obciążenie bomów sprzężonych oraz prefendrów powinno być ustalone na podstawie dokumentów statku, określających warunki pracy bomami sprzężonymi. W razie braku takich dokumentów ciężar przenoszonego ładunku nie powinien przekraczać 40% dopuszczalnego obciążenia roboczego jednego bomu, a wytrzymałość prefendrów powinna być przewidziana dla maksymalnego dopuszczalnego obciążenia roboczego bomu.

3. Kąt rozwarcia renerów przy pracy nie powinien przekraczać 120° .

4. Renery powinny być połączone przy pomocy osobnego pierścienia lub łącznika trójkątnego.

§ 158. 1. Zabrania się ustawiania barek między dwoma statkami.

2. Bez porozumienia z dowództwem statku nie wolno ustawiać barki pod kluzą kotwiczną statku lub przy rufie w pobliżu śruby okrętowej.

§ 159. Zabrania się chodzenia po pokrywach lukowych barek.

Zabezpieczenie luku.

§ 160. Luki ładowni statku lub barki, których zrębnice są niższe od 0,75 m, a wysokość między pokładem i podłogą ładowni lub ładunkiem przekracza 1,5 m, powinny być podczas przerw w pracy i w czasie, kiedy nie odbywa się przez nie przeładunek, zabezpieczone przez nałożenie pokryw lukowych lub przez ustawienie wokół luku dobrze przymocowanych poręczy do wysokości co najmniej 0,9 m lub powinny być zabezpieczone w inny sposób uniemożliwiający wpadnięcie człowieka do ładowni.

§ 161. Każdy luk o zrębnicach niższych niż 0,75 m w czasie, gdy jest używany do przeładunku, powinien być dodatkowo zabezpieczony dobrze przymocowaną poręczą o wysokości co najmniej 0,75 m od pokładu.

§ 162. Wszystkie otwory na pokładzie, które mogą stanowić niebezpieczeństwo dla robotników, powinny być zabezpieczone poręczą o wysokości co najmniej 0,9 m.

§ 163. 1. Prace na międzypokładach powinny się odbywać przy zamkniętym luku międzypokładu.

2. Przy równoczesnej pracy na dwu międzypokładach lub na międzypokładzie i w ładowni luk międzypokładu położonego wyżej powinien być zabezpieczony w sposób uniemożliwiający wpadnięcie osób lub ładunku na międzypokład położony niżej lub też do ładowni statku.

§ 164. 1. Jeżeli przy przeładunku zachodzi konieczność zdjęcia poręczy nadburcia — na okres przerw w pracy należy odgrodzić burtę do wysokości nadburcia liną, łańcuchem lub w inny sposób.

2. Robotnicy zatrudnieni na pokładzie przy burtach, z których zdjęto poręcze, mogą podchodzić do burty jedynie w miejscach zabezpieczonych.

Zejsście do ładowni statku.

§ 165. 1. Zejsście do ładowni statku powinno odbywać się tylko przy pomocy stałych wbudowanych drabin zejściowych.

2. Stosowanie drabin przenośnych dozwolone jest jeżeli warunki spowodowane sposobem załadunku statku nie zezwalają na użycie drabin stałych lub jeżeli ze względów konstrukcyjnych ładownia nie jest wyposażona w drabiny stałe.

§ 166. Jeżeli stałe drabiny zejściowe do ładowni statku mają przerwy na międzypokładach — na zrębnicy luku na pokładzie głównym oraz na obrzeżu luku każdego międzypokładu należy umieścić wykonane w sposób widoczny napisy ostrzegawcze.

§ 167. 1. Drabiny przenośne powinny mieć bezpieczną konstrukcję, odpowiadać wymaganiom

wytrzymałościowym, powinny być wykonane z materiałów lekkich, nie podlegających korozji lub też z drewna pierwszej jakości.

2. Drabiny drewniane powinny być malowane tylko lakierem bezbarwnym.

3. Drabiny powinny być wyposażone w urządzenia zabezpieczające przed ich poślizgnięciem i obsunięciem.

§ 168. Dojsście do drabin zejściowych ładowni powinno być podczas pracy stale dostępne, a szerokość dojsścia nie powinna być mniejsza niż 0,4 m.

§ 169. 1. Drabiny zejściowe do ładowni statku powinny być przed użyciem sprawdzone przez brygadzystę pod względem ich przydatności.

2. Jeżeli brygadzysta stwierdzi zniekształcenie lub uszkodzenie drabin, powinien o tym natychmiast powiadomić oficera statku i żądać ich naprawy.

3. Na drabinach zejściowych do ładowni nie może znajdować się jednocześnie więcej, niż jedna osoba.

§ 170. 1. W razie gdy na skutek właściwości chemicznych i fizycznych ładunku mogły w ładowni powstać niebezpieczne gazy lub zmniejszenie zawartości tlenu w powietrzu, wejście robotników do ładowni może nastąpić nie wcześniej, niż po dokładnym przewietrzeniu ładowni i stwierdzeniu nieobecności szkodliwych gazów bądź stwierdzeniu dostatecznej ilości tlenu w powietrzu.

2. Wejście robotników na statek, w którym była przeprowadzona fumigacja, może nastąpić dopiero po otrzymaniu zezwolenia od lekarza portowego lub osoby przez niego upoważnionej.

X. Przeładunek.

§ 171. 1. W przypadku nieszczelności przewodów parowych przy windzie ładunkowej lub w innym miejscu, utrudniających widoczność miejsc pracy lub stwarzających możliwość obłania gorącą wodą czy parą robotników, brygadzysta powinien żądać od oficera statku usunięcia usterek, a gdy kontynuowanie pracy może zagrażać życiu lub zdrowiu robotników — brygadzysta powinien zaprzestać przeładunku.

2. Przepis ust. 1 ma również zastosowanie w przypadku prowadzenia równocześnie z przeładunkiem innych prac na statku, przy których nadmierny hałas lub inne przyczyny mogą utrudniać prowadzenie prac przeładunkowych lub zagrażać życiu robotników.

§ 172. Jeżeli lukowy nie ma możliwości stałej obserwacji przenoszonego ładunku lub wskutek obserwacji tego ładunku mógłby być niewidoczny dla dźwigowego lub windziarza, powinien być wyznaczony dodatkowo drugi lukowy.

§ 173. 1. W razie załadunku na barki, liny cumownicze barki powinny być luzowane w miarę jej zanurzenia, przy wynurzeniu zaś wybierane.

2. Podczas załadunku i wylądunku kierownik barki powinien przestrzegać równomiernego obciążania i odciażania barki, a brygadzysta powinien ładować barkę według wskazań kierownika barki.

3. Przekraczanie dozwolonego zanurzenia barki jest zabronione.

Drobnica, drewno, zwierzęta.

§ 174. 1. Przeładunek przy jednym luku ładowni może być wykonywany jednocześnie przy użyciu dwóch żurawi lub dwóch wind pokładowych, jeżeli długość ładunku w położeniu poziomym nie przekracza połowy długości luku, a długość luku nie jest mniejsza niż 6 m.

2. Przy użyciu dwóch żurawi lub dwóch wind pokładowych pracujących samodzielnie przy jednym luku (nie sprzężonych) do każdego urządzenia przeładunkowego powinien być wyznaczony oddzielny lukowy.

§ 175. Przygotowanie pracy żurawi do zespołowego podnoszenia oraz przebieg pracy żurawi sprzężonych powinny być nadzorowane przez osoby wyznaczone do tego celu przez przedsiębiorstwo.

§ 176. 1. Zabrania się szacunkowego oceniania ciężaru ładunku przeznaczonego do podnoszenia. O wielkości ciężaru należy dokładnie poinformować robotników.

2. Ciężar ładunku mającego tysiąc lub więcej kilogramów powinien być oznaczony cyframi lub literami na widocznym miejscu ładunku.

§ 177. 1. Ładunek na tacy lub podstawie ładunkowej powinien być ułożony nie wyżej niż do wysokości 1,5 m, powinien być zabezpieczony przed spadnięciem i nie może wystawać poza obrys tacy.

2. Ładunki jednakowych kształtów układane w kilka warstw powinny być związane między sobą.

3. Powierzchnia górna ładunku powinna być ułożona poziomo.

4. Zaczepienie haków zawiesi czterocięgnowych za ucha tac powinno być dokonywane od wewnątrz, tj. w ten sposób, aby rogi haków znajdowały się na zewnątrz.

§ 178. 1. Do przeładunku beczek zabrania się używania uchwytów nie przewleczonych, a zwisających na końcach dwóch odcinków łańcucha.

2. Uchwytów mogą być stosowane do beczek, które mają mocne obrzeża wytrzymałe ciężar beczki.

§ 179. Zabrania się zaczepiania uchwytów i haków za taśmy, druty itp. służące jako wiązanie balotów, skrzyń itp.

§ 180. Przy użyciu w ładowni statku bloków otwieranych robotnicy powinni się znajdować możliwie najdalej od naprężonych lin.

§ 181. 1. Formowanie unosów w ładowni statku, na placach, rampach, w magazynach i w innych miejscach powinno się odbywać w sposób zapobiegający wysunięciu lub wypadnięciu ładunku w czasie jego transportu.

2. Wysokość układanych unosów nie powinna przekraczać 1,5 m.

3. Przy układaniu unosów z ładunków o ostrych krawędziach dla zabezpieczenia zawiesi przed uszkodzeniem powinny być stosowane podkładki z drewna lub innego materiału.

4. Zaciąganie pętli zawiesi na ładunkach podwieszonych na żurawiu powinno być dokonywane przy użyciu specjalnych dobijaczy, a nie bezpośrednio rękami.

5. Nasypywanie lub układanie ładunku do skrzyń ponad ich krawędzie jest zabronione.

§ 182. 1. Wyciąganie i podciąganie ładunku lub jednostki ładunku żurawiem spoza światła luku jest zabronione.

2. Przemieszczanie ładunku lub jednostek ładunku do światła luku lub odwrotnie może być dokonywane przy pomocy wind ładowniczych pod warunkiem zastosowania bloków lub wielokrążków w taki sposób, aby liny windy nie ocierały o konstrukcję statku.

§ 183. Piętrzenie ładunku w ładowniach statków powinno odbywać się w taki sposób, aby robotnicy zatrudnieni w ładowni mogli ukryć się w bezpiecznym miejscu podczas wprowadzania lub wyciągania ładunku z ładowni.

§ 184. 1. Jeżeli w czasie piętrzenia ładunków na międzypokładach przewiduje się ewentualne odkrywanie luków, nie można piętrzyć ładunków na pokrywach luków. Ładunki należy składać w odległości nie mniejszej niż 0,6 m od obrzeża luku.

2. W przypadku stosowania na międzypokładach lub na pokładach wózków służących do przewozu lub piętrzenia ładunków, obciążenie kół wózków pracujących na lukach nie powinno przekraczać dopuszczalnego obciążenia pokryw lukowych.

3. W przypadku przejściowego składowania ciężkich ładunków na pokrywach luków brygadzysta powinien upewnić się u oficera statku co do dopuszczalnego obciążenia pokryw lukowych i przestrzegać, aby obciążenie to nie było przekraczane.

4. Jeżeli ładunek pokładowy jest piętrzony przy burtach lub zrębnicach otwartych luków, wzdłuż burt i zrębnic luków powinny być urządzane poręcze linowe lub inne zabezpieczenia chroniące osoby i ładunek przed upadkiem za burtę lub do ładowni.

§ 185. 1. Pracownicy zatrudnieni w ładowni statków przy piętrzeniu lub rozpiętrzaniu stosów o wysokości przekraczającej 2 m powinni być zabezpieczeni przed upadkiem przy pomocy poręczy linowych, siatek lub w inny sposób.

2. Jeżeli podczas piętrzenia lub rozpiętrzania stosów zachodzi możliwość spadnięcia ładunku lub rozsunięcia się stosów, należy zastosować zabezpieczenia w postaci podpór, siatek itp., chroniące pracowników zatrudnionych na stosie bądź pracujących obok stosów.

3. O konieczności, rodzaju i sposobie zabezpieczenia wymienionego w ust. 1 i 2 decyduje brygadzysta.

§ 186. 1. Używanie wózków widłowych do wyrównywania ścian stosów jest zabronione.

2. Zabronione jest ustawianie ładunku wiszącego na linie żurawia lub windy pokładowej bezpośrednio na widłach wózka widłowego.

3. Ładunki powinny być opuszczone na specjalnie przygotowane podkładki dla umożliwienia bezpiecznego ich pobrania widłami wózka.

§ 187. 1. Ładunki układane przejściowo na nabrzeżu powinny być układane w sposób nie utrudniający robotnikom dojścia do statku, żurawi i do innych urządzeń.

2. Odległość od krawędzi nabrzeża lub mola

do miejsca układania ładunku nie powinna być mniejsza niż 0,9 m.

3. Ładunki nie powinny być składowane na torach kolejowych.

§ 188. 1. Zwierzęta powinny być ładowane w skrzyniach, klatkach lub na pasach w taki sposób, aby były unieruchomione w czasie transportu.

2. Przeładunek zwierząt na statek przez wpuśdzanie ich po pomoście powinien odbywać się w specjalnie zbudowanych tunelach lub po ogrodzonych pomostach w sposób nie zagrażający robotnikom.

§ 189. W zakresie ręcznego przenoszenia ładunków drobnicy łącznie z drewnem obowiązują przepisy rozdziałów II, III i IV rozporządzenia Ministrów Pracy i Opieki Społecznej oraz Zdrowia z dnia 1 kwietnia 1953 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników zatrudnionych przy ręcznym dźwiganiu i przenoszeniu ciężarów (Dz. U. Nr 22, poz. 89).

Ładunki masowe.

§ 190. 1. Przeładunek ładunków masowych, drobnziarnistych i sypkich powinien się odbywać przy zastosowaniu urządzeń pneumatycznych lub innych urządzeń w sposób zapobiegający powstawaniu pyłu.

2. Trymowanie węgla, rudy itp. w ładowni statku powinno się odbywać przy zastosowaniu spychaczy lub innych urządzeń do tego celu przeznaczonych.

3. Do czasu wprowadzenia mechanicznych urządzeń do trymowania ręczne trymowanie węgla, rudy i innych ładunków masowych jest dopuszczalne pod warunkiem wyposażenia robotników w odpowiednią odzież i sprzęt ochronny.

4. Jeżeli warunki pracy wymagają przechodzenia robotników po zwałach węgla, rudy, zboża i innych ładunków masowych — przechodzenie powinno odbywać się po kładkach odpowiedniej długości i szerokości co najmniej 0,3 m, nabitych listwami w odstępach około 0,4 m.

§ 191. 1. Ładownie statku i wagony kryte z ładunkiem wytwarzającym pył podczas przeładunku powinny być oświetlone przy pomocy światła elektrycznego.

2. Zabrania się stosowania lamp z otwartym płomieniem.

§ 192. 1. W czasie wybierania ładunku chwytakiem z wagonu, przebywanie robotników w wagonie jest zabronione.

2. Wejście i zejście z wagonów powinno się odbywać po specjalnie do tego przygotowanych drabinkach.

§ 193. Przeładunek i składowanie materiałów niebezpiecznych i wybuchowych, jak również i przeładunek paliw płynnych regulują odrębne przepisy.

XI. Prace różne.

Bunkrowanie.

§ 194. W zakresie bunkrowania mają zastosowanie przepisy §§ 115, 116 i 117 rozporządzenia

Ministra Żeglugi z dnia 18 grudnia 1956 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy na polskich morskich statkach handlowych w żegludze międzynarodowej (Dz. U. z 1957 r. Nr 14, poz. 75).

Cumowanie.

§ 195. 1. Prace cumownicze na nabrzeżu i na portowym obszarze wodnym powinni wykonywać wykwalifikowani cumownicy.

2. Cumownik powinien posiadać niezbędne wiadomości fachowe w zakresie znajomości sygnałów stosowanych przez pilotów podczas holowania i cumowania statków dobijających do nabrzeży.

§ 196. 1. Zdejmowanie i rzucanie cum z nabrzeża powinno być wykonywane tylko na rozkaz oficera statku.

2. W czasie cumowania, holowania statku lub przesuwania barek zabrania się robotnikom portowym wykonywania prac przeładunkowych na statku lub barce.

§ 197. 1. W razie dowożenia cum łodzią, łódź powinna być odpowiednio przystosowana do tego celu i posiadać ważną kartę rejestracyjną wydaną przez właściwe organy.

2. Cumownicy dowożący cumy łodzią przed udaniem się do miejsca cumowania powinni upewnić się u załogi statku wydającego cumę, czy posiada ona odpowiedni zapas cumy i czy załoga jest przygotowana do wydania tego zapasu.

3. Jeżeli lina cumownicza jest wydawana z łodzi, zabrania się osobom nie zatrudnionym przebywania w tych częściach łodzi, w których ułożone są zwoje liny.

4. Koniec liny cumowniczej znajdującej się w łodzi powinien być umocowany w sposób umożliwiający szybkie i łatwe zwolnienie.

5. Wybieranie liny cumowniczej zawieszanej łodzią powinno się odbywać dopiero po jej zamocowaniu, zejściu cumownika i odejściu łodzi od urządzenia do cumowania.

Czyszczenie ładowni statków.

§ 198. 1. Ładownie statków przed przyjęciem ładunków powinny być starannie przewietrzone, oczyszczone w sposób zapobiegający powstawaniu pyłu, a w razie potrzeby wymyte.

2. Jeżeli w ładowniach statków były przewożone ładunki cuchnące lub wytwarzające nieprzyjemną woń — przykre zapachy powinny być usunięte przy pomocy środków chemicznych bądź przy użyciu specjalnych aparatów, np. „ozonatorów“.

XII. Magazyny.

§ 199. Budynki przeznaczone do składowania ładunków powinny być wykonane z materiałów ognioodpornych lub z materiałów ogniotrwałych, jeżeli rodzaj składowanych ładunków tego wymaga.

§ 200. 1. Szerokość ramp powinna być dostosowana do gabarytów ładunków oraz do przepro-

wadzanych na rampach manipulacji i stosowanych środków transportowych.

2. W odstępach co najmniej 25 m powinny się znajdować wejścia na rampę.

3. Rampy powinny być zaopatrzone w gniazdka wtykowe dla podłączenia lamp przenośnych 24V.

4. Rampy powinny mieć pochylnie o nachyleniu nie większym niż 6° (1 : 15).

5. Rampy górne i wykładniki (pomosty podwieszane) magazynów piętrowych bądź wielopiętrowych powinny być zaopatrzone w ogrodzenie do wysokości co najmniej 1,1 m albo w inne urządzenia zabezpieczające człowieka przed spadnięciem.

§ 201. 1. Wymiary bram powinny być dostosowane do środków transportowych stosowanych w magazynach oraz do wymiarów transportowanych ładunków, przy czym wysokość bramy nie powinna być mniejsza niż 3,5 m, a szerokość 3 m.

2. Bramy wejściowe do pomieszczeń magazynowych nie powinny mieć wystających progów. Bramy powinny być zaopatrzone we wzierniki ze szkła zbrojonego, przezroczystego.

§ 202. 1. Bramy otwierane na boki powinny być wyposażone w zaczepy uniemożliwiające samoczynne ich zamknięcie.

2. Bramy rozsuwane na prowadnicach powinny mieć w położeniach końcowych zabezpieczenia przed wypadnięciem bramy z prowadnic.

3. Bramy otwierane przez podnoszenie do góry muszą być zaopatrzone w urządzenie dla utrzymania bramy w położeniu otwartym oraz w urządzenie gwarantujące natychmiastowe zatrzymanie się bramy na wypadek zerwania się linek, na których brama jest podnoszona.

4. Jeżeli konstrukcja bramy przewiduje stosowanie przeciwwagi — przeciwwaga powinna być osłonięta na całej długości odbywanej drogi.

§ 203. 1. Podłogi pomieszczeń magazynowych powinny być równe, gładkie i szczelne, wykonane z materiałów ogniotrwałych, trudno przewodzących ciepło i odpornych na uderzenia i ścieranie.

2. W pomieszczeniach magazynowych dopuszczalne obciążenie podłóg powinno być uwidocznione.

§ 204. Szerokość dróg przejazdowych w magazynach powinna wynosić dla drogi biegnącej wzdłuż magazynu przy ruchu jednokierunkowym co najmniej 2,5 m, przy ruchu dwukierunkowym — 4,0 m, szerokość dróg dojazdowych z rampy lub nabrzeża powinna odpowiadać szerokości bram magazynów.

§ 205. 1. W każdym magazynie powinna być zapewniona możliwość włączenia światła w poszczególnych jego pomieszczeniach oraz możliwość centralnego wyłączenia całej instalacji.

2. Pomieszczenie magazynowe powinno mieć oświetlenie bezpieczeństwa (awaryjne).

§ 206. 1. W pomieszczeniach magazynowych, w których wentylacja naturalna jest niewystarczająca, powinna być zastosowana mechaniczna wentylacja wyciągowa.

2. Okna służące do przewietrzania pomieszczeń magazynowych powinny być zaopatrzone w urzą-

dzenia pozwalające pracownikowi stojącemu na podłodze otwierać okno bez konieczności wchodzenia na drabinę.

§ 207. 1. Dla pracowników zatrudnionych w magazynach powinno być wyznaczone pomieszczenie, w którym mogliby się ogrzać, odpocząć i spożyć posiłek.

2. Pomieszczenie powinno być dobrze wietrzne, ogrzewane, zaopatrzone w stoły, krzesła i wodę do picia.

3. Pomieszczenie dla magazyniera powinno być wyposażone w zamykaną podręczną apteczkę. Klucz do apteczki powinien być zawsze dostępny.

XIII. Składowanie.

Ładunki drobnicowe.

§ 208. 1. Dla ładunków, które nie mogą być układane bezpośrednio na podłodze (mąka, cukier itp.), powinny być stosowane podkładki dostatecznie wytrzymałe i wykonane w taki sposób, aby nie mogły spowodować uszkodzenia ładunku lub opakowania.

2. Górna płaszczyzna podkładek powinna być dokładnie pozioma.

§ 209. 1. Składowanie drobnicy powinno się odbywać przez układanie jej w stopy oddzielne dla każdego rodzaju opakowania.

2. Układanie stosów mieszanych jest zabronione.

3. Dopuszczalna wysokość stosów powinna być uzależniona od właściwości fizycznych i chemicznych ładunków, wytrzymałości podstawy, na której stos się układa, wytrzymałości dolnych warstw ładunków, środków używanych przy układaniu stosów oraz wymagań przeciwpożarowych.

4. Odległość pomiędzy ułożonymi w stopy ładunkami a ścianami oraz pomiędzy sąsiednimi stosami powinna wynosić co najmniej 1 m.

§ 210. 1. Przy składowaniu ładunków, które ze względu na swój kształt nie dają się układać w stopy (zawory, kształtki itp.), powinien być w każdym poszczególnym przypadku ustalony sposób składowania.

2. Składowane ładunki powinny być zabezpieczone przed obsunięciem się przez podklinowanie, podkładki itp. albo powinny być układane w odpowiednich przegrodach lub na stelażach.

3. Ładunki lżejsze powinny być układane na cięższych, ładunki cięższe możliwie jak najniżej.

§ 211. 1. Stopy powinny być tak układane, aby przejścia między nimi były proste.

2. Stosów nie wolno opierać o przepierzenia i części konstrukcji nośnych magazynów.

3. Poszczególne człony stosów układanych z ładunków workowanych poczynając od 2 m wzwyż powinny być związane co 6 warstw.

4. Wiązanie powinno być wykonane z desek szerokości około 25—30 cm, grubości około 2,5 cm.

5. Ostre krawędzie desek powinny być zaokrąglone.

6. Przy sztukowaniu desek powinny być one nakładane na siebie na długości najmniej 0,75 m.

7. Jeżeli do wiązania użycie desek jest nie-

wskazane — powinien być zastosowany odpowiedni materiał, jak tkanina workowa itp.

§ 212. Jeżeli zajdą okoliczności, które mogłyby wpłynąć na zachwianie równowagi stosu, jak wyrzuczenie stosu, odchylenie się od pionu, uszkodzenie worków w dolnych warstwach itp., stos należy przełożyć albo podeprzeć.

§ 213. Wchodzenie na stosy o pionowych ścianach powinno się odbywać przy użyciu odpowiedniej drabiny.

§ 214. Zabrania się wyciągania ze stosu pojedynczych worków oraz otwierania worków w dolnych warstwach dla pobrania próbek.

§ 215. Ręczne podnoszenie ładunku przy układaniu na stos powinno się odbywać na wysokości nie większej niż 1,5 m.

Ładunki masowe.

§ 216. Wysokość usypywanych zwałów ładunków sypkich powinna być uzależniona od właściwości chemicznych i fizycznych ładunków, wytrzymałości podstawy, na którą są zsypywane, wymagań przeciwpożarowych oraz zachowania właściwego dla każdego ładunku kąta zsyphu.

§ 217. Odległość dolnej krawędzi nasypanego ładunku składowanego bezpośrednio przy torze kolejowym powinna wynosić co najmniej 1,5 m od główki zewnętrznej szyny.

§ 218. Zwały usypanych ładunków masowych od strony przejść powinny być zaopatrzone w szczelne, dostatecznie wysokie ogrodzenie.

§ 219. 1. Wchodzenie na zwały sypkiego ładunku może się odbywać w przypadkach koniecznych po ułożeniu na nich pomostów lub kładek wymienionych w § 190 ust. 4.

2. Zabrania się podkopywania zwałów usypanego ładunku.

§ 220. 1. Składowany węgiel powinien być chroniony od zanieczyszczeń odpadkami materiałów łatwopalnych i samozapalnych.

2. Do składowania węgla mają zastosowanie przepisy o składowaniu węgla zawarte w obowiązującej normie.

Drewno.

§ 221. 1. Drewno powinno być składowane w stosy oddzielne dla każdego asortymentu na wysokość nie przekraczającą 4 m.

2. Odległość między sąsiednimi stosami w jednym rzędzie nie powinna być mniejsza niż 1 m, a między rzędami nie mniejsza niż 4 m.

§ 222. Składowanie drewna bezpośrednio przy ogrodzeniu jest zabronione. Stosy powinny być odsunięte od ogrodzenia na odległość co najmniej 3 m, o ile przepisy przeciwpożarowe nie stanowią inaczej.

§ 223. 1. Stosy drewna powinny być układane w taki sposób, aby nie mogły się rozsunać.

2. Przejścia między stosami oraz drogi komunikacyjne powinny być proste i łatwo dostępne.

XIV. Urządzenia higieniczno-sanitarne.

§ 224. W zakresie urządzeń higieniczno-sanitarnych obowiązują przepisy §§ 86, 87 i 93—99 rozporządzenia Ministrów Pracy i Opieki Społecznej, Zdrowia, Przemysłu, Odbudowy, Administracji Publicznej oraz Ziem Odzyskanych z dnia 6 listopada 1946 r. o ogólnych przepisach dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. Nr 62, poz. 344) oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 sierpnia 1959 r. w sprawie ogólnych warunków higieniczno-sanitarnych w nowo budowanych lub przebudowywanych zakładach przemysłowych (Dz. U. Nr 53; poz. 316).

§ 225. 1. Palarnie na terenie portu powinny się znajdować w odległości nie przekraczającej 125 m od najdalszego miejsca pracy.

2. Palarnia powinna mieć najmniej 8 m² — najwięcej 40 m² powierzchni, a na jednego pracownika powinna przypadać co najmniej 0,1 m² powierzchni podłogi palarni.

3. Wentylacja palarni powinna zapewniać 10-krotną wymianę powietrza na godzinę.

4. Palarnia powinna być wyposażona w krzesła lub ławki i popielniczki z wodą.

§ 226. Kierownictwo statku powinno wydzielić jeden ustęp dla potrzeb robotników zatrudnionych przy przeładunku.

XV. Odzież specjalna i sprzęt ochrony osobistej.

§ 227. Odzież specjalna i sprzęt ochrony osobistej powinny być przechowywane w suchych, dobrze przewietrzanych pomieszczeniach, najlepiej w oddzielnych szafkach utrzymanych w czystości.

§ 228. Sprzęt ochrony osobistej powinien być poddany okresowym kontrolom przeprowadzanym przez przeszkolonych w tym zakresie pracowników.

§ 229. Robotnikom zatrudnionym przy ładunkach drażniących skórę, jak pak, tomasyna, azotniak i inne, należy dostarczać kremów lub maści ochronnych.

§ 230. W zakresie stosowania odzieży specjalnej i sprzętu ochrony osobistej obowiązują przepisy §§ 84, 87, 88, 89, 90, 91 i 92 rozporządzenia Ministrów Pracy i Opieki Społecznej, Zdrowia, Przemysłu, Odbudowy, Administracji Publicznej oraz Ziem Odzyskanych z dnia 6 listopada 1946 r. o ogólnych przepisach dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. Nr 62, poz. 344).

XVI. Pierwsza pomoc i opieka lekarska.

§ 231. 1. Na terenie portu powinny być urządzone punkty pierwszej pomocy w postaci apteczek podręcznych, obsługiwanych przez pracowników wyszkolonych w udzielaniu pierwszej pomocy.

2. Punkty powinny być rozmieszczone we wszystkich magazynach oraz jak najbliżej miejsc przeładunkowych.

3. Jeżeli przeładunek odbywa się w odległości powyżej 500 m od najbliższej apteczki — w miejscu pracy powinna być przenośna apteczka pierwszej pomocy.

§ 232. Przedsiębiorstwa przeładunkowe powinny zapewnić środki transportu lądowego i wodnego dla przewozu chorych w razie wypadku.

§ 233. W zakresie organizacji opieki lekarskiej mają zastosowanie przepisy rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 lutego 1953 r. w sprawie organizacji i zadań zakładów leczniczo-zapobiegawczych przy zakładach pracy (Dz. U. Nr 12, poz. 50).

XVII. Przepisy końcowe.

§ 234. 1. Na dostosowanie organizacji pracy do wymagań określonych w § 8 ust. 4 ustala się termin 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

2. Na dostosowanie urządzeń do wymagań przewidzianych w §§ 28, 38 ust. 1, 69 ust. 1, 90 ust. 1 i 93 ustala się termin sześciomiesięczny od

dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

3. Na dostosowanie urządzeń do wymagań przewidzianych w §§ 23 ust. 1, 96, 105 ust. 3, 106, 111 ust. 2 i 5, 112 ust. 2, 191 ust. 1 i na wykonanie przepisów §§ 11 i 14 ustala się termin jednego roku od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

4. Na dostosowanie urządzeń do wymagań przewidzianych w § 114 ustala się termin dwóch lat od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

5. Na dostosowanie urządzeń do wymagań przewidzianych w §§ 105 ust. 1, 108 ust. 1 i 205 ust. 2 ustala się termin 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

§ 235. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Żeglugi: *S. Darski*

Wydawca: Centralna Rada Związków Zawodowych

Zamówienia i przedpłaty na prenumeratę przyjmowane są w terminie do dnia 15 miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty — przez: Urzędy Pocztowe, listonoszy oraz Oddziały i Delegatury „Ruchu”. Można również zamówić prenumeratę dokonując wpłaty na konto PKO Nr 1-6-100020 — Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch” — Warszawa, ul. Srebrna 12.

Cena prenumeraty: kwartalnej zł 10.—, półrocznej zł 20.—, rocznej zł 40.—.

Cena prenumeraty za granicę jest o 40% wyższa od ceny podanej wyżej. Przedpłaty na prenumeratę przyjmuje na okresy kwartalne, półroczne i roczne Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch” w Warszawie, ul. Wilcza 46 za pośrednictwem PKO Warszawa, konto Nr 1-6-10024.

Egzemplarze zdezaktualizowane można nabywać w sklepie przy ul. Wilejska 14 w Warszawie. Zamówienia spoza Warszawy należy kierować do Centrali Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch”, Warszawa, ul. Srebrna 12.